

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

6 juli 2005

DISCUSSIONOTA

De openbare omroep in het digitale tijdperk

ingediend door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

INHOUD

Blz.

I. DISCUSSIONOTA

Woord vooraf	3
1. Digitale televisie: situatieschets en vooruitblik	6
1.1. Inleiding: evoluties in het medialandschap.....	6
1.2. Stand van zaken	8
1.2.1. Kwaliteitsvol en uitgebreid analoog kabelaanbod.....	8
1.2.2. ...remt de vraag naar digitaal kijken.....	9
1.3. Lancering digitale televisieplatforms in Vlaanderen	10
1.3.1. Telenet	10
1.3.2. Belgacom	11
1.3.3. Technische vergelijking	11
1.3.4. Wat betekent dit alles voor de kijker?.....	14
1.4. VRT en de digitale mediaomgeving	15
1.4.1. Huidig “multimediaal” aanbod van VRT.....	15
1.4.2. Plannen en visie van de VRT.....	16
2. Juridische krijtlijnen.....	18
2.1. Vlaams regeerakkoord en beheersovereenkomst.....	18
2.2. Regels inzake staatssteun.....	19
2.2.1. Omschrijving openbare omroepopdracht.....	20
2.2.2. Financiering openbare omroepopdracht.....	21
3. Beleidsvisie.....	23
3.1. Algemeen	23
3.2. Vragen onder de huidige beheersovereenkomst.....	23
3.3. Aanzet voor de discussie m.b.t. de nieuwe beheersovereenkomst	25
Verklarende woordenlijst van afkortingen.....	28
II. BIJLAGEN	
a) Brief van de VRT aan minister Bourgeois van 3 mei 2005.....	31
b) Brief van de VRT aan minister Bourgeois van 17 mei 2005.....	33
c) Brief van minister Bourgeois aan de VRT van 25 mei 2005.....	35
d) Brief van de VRT aan minister Bourgeois van 9 juni 2005 met bijgaand een toelichting door de VRT	37

Discussienota

De openbare omroep in het digitale tijdperk.

Geert Bourgeois

Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Woord vooraf

In mijn Beleidsnota Media 2004-2009 wees ik op de uitdagingen waar het beleid voor staat in het licht van de digitalisering van het medialandschap. Technologische evoluties, digitalisering en convergentie, leiden tot een verbreedend en vernieuwend aanbod. De kijkers en luisteraars krijgen daarbij de mogelijkheid om te kiezen uit een ruimer en gevarieerder programma-aanbod, om los te komen van het kijken naar door de omroepen lineair uitgezonden programma's, om interactief deel te nemen aan programma's en om zelf te bepalen wanneer en via welk medium zij welke programma's bekijken en beluisteren.

Het spreekt voor zich dat deze wijzigingen een impact hebben op de organisatie en taakomschrijving van de openbare omroep. Net als de overige spelers zal de VRT zich moeten aanpassen aan enerzijds de nieuwe verwachtingen en wensen van het publiek en anderzijds de veranderende krachtsverhoudingen tussen de betrokken partijen in de audiovisuele markt. De opkomst van nieuwe actoren, waaronder de telecommunicatieoperatoren die een prominente rol gaan spelen in het verstrekken van inhoud (denk aan de verwerving van de voetbalrechten door Belgacom), nopen tot een herpositionering van de bestaande spelers.

In deze omwenteling van een analoog naar een digitaal tijdperk heeft de overheid een belangrijke taak. Eerst en vooral dient zij – zonder de marktverhoudingen te verstoren – een stimulerende rol te spelen om haar burgers zo snel en zo universeel mogelijk te laten genieten van de voordelen van de nieuwe digitale media. Zo heeft de Vlaamse Gemeenschap in het verleden via innovatiegelden de toekomst pro-actief voorbereid door onderzoeksprojecten, zoals e-VRT, IO en Vlaanderen Interactief, op touw te zetten en financieel te ondersteunen. Ook nu neemt Vlaanderen via het IBBT deel aan interdisciplinaire onderzoeksprojecten rond interactieve televisie en andere breedband internetdiensten om expertise uit te bouwen en uit te groeien tot een Europees excellentiecentrum in dit domein.

Daarnaast moet de overheid zorgen voor rechtszekerheid door een eenduidig en transparant juridisch kader te creëren. Dit kader dient erover te waken dat concurrentie eerlijk kan verlopen en dat doelstellingen van algemeen belang, zoals kwaliteit, pluralisme en bescherming van minderjarigen, gewaarborgd blijven.

Ik ben dan ook van plan om in deze ten volle mijn verantwoordelijkheid op te nemen. Dit kan echter niet alleen via een grondige herziening van de bestaande omroepdecreten en een betere afstemming in de nieuwe beheersovereenkomst van de rol en opdracht van de openbare omroep op het digitale tijdperk en het convergente medialandschap van de 21ste eeuw. Het is ook noodzakelijk om op korte termijn klaarheid te scheppen omtrent de mogelijkheden voor de VRT om onder de lopende beheersovereenkomst mee in te stappen in de digitale omwenteling.

Beide sporen worden reeds geruime tijd door mijn medewerkers nauwgezet voorbereid. Er vonden gesprekken en informatiesessies plaats met diverse media-actoren, er is een advies van de Vlaamse Mediaraad gevraagd over de toekomstige rol van de VRT, vergelijkbare evoluties in het buitenland werden opgevolgd en geanalyseerd, en er werd overleg gepleegd met experts over de te verwachten evoluties in de sector. Ook werd aan de VRT de vraag gesteld om formeel haar visie mee te delen op de gevolgen van de digitalisering en de wijze waarop zij daarop zal inspelen.

Deze discussienota vormt dan ook niet alleen een antwoord op de met redenen omklede motie die op 13 april door het Vlaams Parlement werd aangenomen en waarbij aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd zo spoedig mogelijk een discussienota te bezorgen over de gevolgen van de verwachte digitale ‘roll-out’ in het najaar van 2005 voor de lopende beheersovereenkomst met de VRT. Zij zet tevens mijn beleidsvisie uiteen op de rol van de openbare omroep in het digitale tijdperk.

De hierna volgende discussietekst bestaat dan ook uit drie grote luiken.

In een eerste – meer *technisch* georiënteerd – onderdeel wordt een stand van zaken gegeven met betrekking tot digitale televisie in Vlaanderen, enerzijds, en de te verwachten evoluties op korte termijn.

Een tweede luik geeft aan met welke *juridische* bakens wij bij de discussie over de rol van de VRT inzake digitale televisie rekening moeten houden. Ik ga daarbij in op de mogelijkheden die de lopende beheersovereenkomst met de VRT (in het licht van het regeerakkoord) biedt of verbiedt, en op de mededingingsregels inzake staatssteun.

Ten slotte licht ik in het derde deel mijn beleidsvisie terzake toe, in eerste instantie aan de hand van mijn antwoord op een aantal concrete vragen die door de VRT zijn gesteld, en in tweede instantie door nu reeds een aantal “bakens” uit te zetten met het oog op de discussie over de nieuwe beheersovereenkomst.

DISCUSSIONOTA

1. Digitale televisie: situatieschets en vooruitblik

1.1. Inleiding: evoluties in het medialandschap

De technologische evoluties in het medialandschap, waarvan digitalisering en convergentie de meest opvallende zijn, brengen zowel voor de eindgebruikers als voor de marktspelers ingrijpende veranderingen met zich mee.

In deze inleiding sta ik even kort stil bij deze evoluties en hun verwachte impact op het media-aanbod en -gebruik, om vervolgens de plaats van de VRT in dit gebeuren beter te kunnen duiden.

- **Digitalisering** maakt het mogelijk om informatiesignalen uit te drukken in bits en bytes. Dankzij recente compressietechnieken kunnen media-inhouden daardoor in kleinere datastromen worden omgezet. Op die manier is informatie efficiënter op te slaan en is minder bandbreedte nodig om signalen te distribueren. Zo zouden met de capaciteit die nodig is om één televisiekanaal analoog door te sturen, ongeveer zes tot acht audiovisuele kanalen digitaal gedistribueerd kunnen worden. Naast de mogelijkheden op een ruimer aanbod, biedt digitale televisie ook uitzicht op een betere beeld- en geluidskwaliteit.

- De term **convergentie** verwijst naar het ineenvloeien van de sectoren telecommunicatie, media en informatietechnologie. Netwerken die voorheen enkel werden gebruikt hetzij voor telefonie en dataverkeer, hetzij voor radio- en televisieprogramma's, worden multifunctioneel in die zin dat zij zowel telecommunicatie- als omroepsignalen gaan transporteren (denk aan Telenet die de kabelnetwerken gebruikt voor het aanbieden van telefonie en Internettoegang, of Belgacom die nu van start gaat met televisie via het telefoonnetwerk). Dit noemen we de "despecialisering van de netwerken". Internettechnologie maakt daarenboven de connectie tussen verschillende netwerken mogelijk, alsook de gegevensuitwisseling tussen die netwerken en allerlei eindgebruikertoestellen die uitgerust zijn met het Internet protocol. Daardoor zijn de traditionele radio- en televisietoestellen al geruime tijd niet meer de enige toestellen waarmee audiovisuele inhoud kan worden beluisterd en bekeken. PC, GSM, PDA, spelconsoles en vele andere toestellen zijn ondertussen uitgegroeid tot multifunctionele apparaten waarmee de mediagebruiker zelf kan bepalen wat hij waar en wanneer beluistert of bekijkt.

Een tweede effect van de convergentie is de ontwikkeling van "hybride multimediasdiensten", die niet exclusief als telecommunicatie (private communicatie) of omroep (openbare communicatie) te catalogeren zijn. Zo stellen aanbieders van interactieve programma- en informatiediensten weliswaar inhoud ter beschikking van het ruime publiek, doch slechts op individuele aanvraag (bijvoorbeeld, nadat de eindgebruiker de aanbieder verzocht heeft hem een bepaalde film toe te sturen).

Voor de **eindgebruiker** houden deze technologische evoluties een aantal interessante opportuniteiten in: naast de hoger genoemde voordelen van een betere beeld- en geluidskwaliteit en een verruimd aanbod, staan de digitale media ook voor een groter gebruiksgemak. Hij krijgt stilaan de mogelijkheid om zelf te bepalen welk audiovisueel aanbod hij waar en wanneer wil consumeren:

- "*welk audiovisueel aanbod*": het lineaire aanbod zoals dat vandaag door de omroep geselecteerd en volgens een vast uitzendschema wordt aangeboden, zal in een digitale

televisieomgeving worden aangevuld met enerzijds een niet-lineair aanbod (het zogenaamde aanbod-op-aanvraag) en anderzijds allerlei nieuwe diensten, zoals de elektronische programmagids, conversatiediensten (chat, het versturen van elektronische berichten...), spelletjes op afstand, informatiediensten van publieke overheden (e-government), zakelijke transacties (bankieren op afstand...). Daarenboven zal je via een digitale decoder met harde schijf programma's eenvoudig kunnen opslaan om ze later op eender welk moment te bekijken (en de advertentieblokken over te slaan).

- “*waar en wanneer*”: de opkomst van multifunctionele netwerken en apparaten (*supra*) stelt de burger in staat om, afhankelijk van zijn tijdsbesteding en mediabehoefte, media-inhoud te raadplegen op de wijze die voor hem op dat ogenblik het meeste comfort biedt: zo zal bijvoorbeeld een film op vrijdagavond eerder in gezinsverband worden bekeken op het grote scherm in de woonkamer (“gemeenschappelijke context”), terwijl men zich voor een gespecialiseerde documentaire misschien liever rustig terugtrekt in de slaapkamer of het bureau om deze op de PC te bekijken (“individuele context”) en men voor de laatste nieuwsberichten tijdens de dagelijkse treinrit van en naar huis kan terugvallen op de GSM of PDA (“mobiele context” of “begeleidende context”, d.i. begeleidend tijdens andere activiteiten).

De **media-actoren** zien zich tegen de achtergrond van deze gewijzigde technologische context en de toenemende individualisering van de mediaconsumptie geplaatst voor aanzienlijke uitdagingen. Wij overlopen even kort een aantal implicaties:

- De eenzijdigheid van het informatievoorzieningsproces die kenmerkend was voor de analoge omroep en waarbij de omroep exclusief besliste over vormgeving en selectie van het uitgezonden materiaal, wordt in sterke mate opgeheven, waardoor de invloed van de omroep op de informatieconsumptie lijkt af te nemen.
- Om in te spelen op de veranderende mediabehoeften, voelen omroepen de druk toenemen om enerzijds hun generalistisch aanbod uit te breiden met een gespecialiseerd, thematisch aanbod (groeïende individualisering en segmentering van mediaconsumptie) en anderzijds hun programma's ook op niet-lineaire wijze, via nieuwe platforms en verrijkt met interactiviteit aan te bieden (vraag naar groter gebruiksgemak). Zoniet, vrezen zij in belangrijke mate marktaandeel te verliezen ten voordele van (binnen- of buitenlandse) themakanalen en aanbieders van niet-lineaire diensten, die steeds geduchtere concurrenten worden in de strijd om kijkers en adverteerders. Die uitbreiding van het aanbod vergt evenwel extra middelen, die de omroepen dwingen op zoek te gaan naar nieuwe inkomsten (reclamegelden, allianties met netwerkoperatoren, vergoedingen van eindgebruikers...?).
- Onder druk van de toenemende concurrentie en uit noodzaak tot het terugverdienen van hun investeringen in de infrastructuur, moeten ook de netwerkoperatoren zich herpositioneren. Zij trachten in de strijd om abonnees de rechtstreekse band met de mediagebruiker aan te halen. Via een gecombineerd aanbod van telefonie, televisie en breedband hopen zij de eindgebruiker te overhalen om al zijn informatie- en communicatiediensten via eenzelfde aanbieder en een unieke factuur te laten verlopen (de zogenaamde “triple play”). Daarenboven willen ze hun netwerk zo aantrekkelijk mogelijk te maken met – liefst exclusieve – media-inhoud. Hierdoor ontstaan intense vormen van samenwerking tussen de netwerkoperatoren en rechthouders (omroepen, maar ook productiehuisen) om nieuwe diensten te ontwikkelen. Sommige

netwerkoperatoren gaan zich daarnaast ook zelf profileren als aanbieder van eigen inhoud.

- De internationalisering is eveneens een belangrijke factor in de wijziging van de mediacontext. Onder toenemende druk van schaalvergroting ontstaan er internationale mediaconglomeraten die ver verwijderd zijn van de lokale Vlaamse context. Rechtenhouders groeperen zich en groeien uit tot spelers met een kapitaalkrachtige positie. De mogelijkheid bestaat daarbij dat rechtenhouders en productiehuizen rechtstreeks contracten sluiten met de distributeurs (waarbij de omroep als tussenschakel wordt uitgesloten). Bovendien worden rechten in toenemende mate gesplitst in pakketten afhankelijk van het netwerk en de distributiemethode. Het gevolg hiervan is een toenemende complexiteit én een stijging van de prijzen, nu de omroepen niet langer de enige vragers zijn op de rechtenmarkt.

1.2. Stand van zaken

1.2.1. Kwaliteitsvol en uitgebreid analoog kabelaanbod...

De hoge penetratie van kabeltelevisie in Vlaanderen heeft tot gevolg gehad dat, tot een paar jaren geleden, het aanbod van digitale televisie hier enkel als een uitbreiding van het kabelaanbod werd beschouwd. Naast digitale televisie via kabel kan Vlaanderen ook digitale televisie ontvangen via antenne, maar, in tegenstelling tot in het buitenland, is de impact van deze 'gratis vorm van digitale televisie' tot heden marginaal gebleven. Naar schatting zouden er slechts 10.000 digitale TV decoders gebruikt worden.

Recente technologieën hebben het mogelijk gemaakt de overdrachtsnelheid van digitale signalen over een telefoonlijn aanzienlijk te verhogen. Daardoor is de beeldkwaliteit van videobeelden die we via die weg versturen fel verbeterd. Dit heeft tot gevolg dat in Vlaanderen digitale televisie aan een ruim gedeelte door twee concurrerende technologieën zal kunnen aangeboden worden: via de kabel door de Kabeloperatoren en via een telefoonlijntechnologie (DSL of Digital Subscriber Line) door Belgacom.

Een gelijkaardige situatie op gebied van breedbandige Internetaansluiting zorgde er voor dat België nog steeds bij de koplopers behoort op gebied van breedbandgebruik

Op dit ogenblik biedt Interkabel reeds digitale programma's aan, maar het aanbod van de hoofdspelers wordt aangekondigd voor de tweede jaarhelft. Op donderdag 16 juni maakte Telenet de grote lijnen bekend van zijn digitale televisiepakketten. Belgacom kondigde een voorlopig aanbod aan op 28 juni, waaruit blijkt dat Belgacom TV steeds met een breedband internetverbinding van Skynet zal gecombineerd worden.

Deze discussienota kijkt naar een aantal technologische en economische aspecten van de dubbele opstart.

Overzicht 1: het huidige televisielandschap Vlaanderen in afgeronde cijfers

Aantal gezinnen dat in aanmerking komt voor televisie	2.520.000
Aantal gezinnen zonder televisie	50.000
Aantal TV gezinnen	2.470.000
Aantal antennegezinnen met analoge ontvangst	60.000

Aantal antennegezinnen met digitale ontvangst	10.000
Aantal kabelgezinnen	2.400.000
Aantal Telenetgezinnen	1.600.000
Aantal Interkabelgezinnen	800.000
Aantal Canal+ (analoog) gezinnen	100.000
Aantal Canal+ Digitaal gezinnen	50.000
Aantal gezinnen met satellietontvanger	100.000

Bron: Compilatie en schatting door Erik Dejonghe, docent Nieuwe Communicatietechnologieën aan de Universiteit Gent op basis van informatie ontvangen van BIPT, Telenet en VRT

97% van de Vlaamse TV gezinnen kijken dus via kabel. Dit is de hoogste penetratie in Europa, allicht ook ter wereld. Enkel Nederland (96%) en Luxemburg komen in de buurt. Kabelkijken wordt in Vlaanderen niet beschouwd als “betaaltelevisie”, dit in tegenstelling tot landen zoals het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland, waar kabeltelevisie afgewogen wordt tegen alternatieven zoals ontvangst via satelliet of gratis kijken via antenne.

Overzicht 2: het huidig aanbod via kabel

Telenet: biedt 33 open analoge kanalen aan voor €12.39 per maand. Ook de andere kabeloperatoren hebben een dergelijk basisaanbod.

Canal+ analoog biedt drie extra kanalen aan (versleuteld) voor bijkomend €2.20

Canal+ Digitaal neemt op de kabel de ruimte in van zes kanalen (gecodeerd en gecomprimeerd), de prijs voor een digitaal abonnement is functie van het aantal gewenste extra programma's en start vanaf €34.68 per maand.

*Bron: <http://televisie.telenet.be/nl/televisie/standaard/tarieven.html>
<http://www.canalplus.be/nl/corporate/tarieven.asp?SCT=abonw>*

1.2.2. ...remt de vraag naar digitaal kijken

Overzicht 3: Aantal digitale kijkers, begin 2005

Canal+ Digitaal	50.000
Digitaal via Antenne (schatting, maximaal)	10.000
Digitaal via aanbod Interkabel (schatting, maximaal)	5.000

Bron: Compilatie en schatting door Erik Dejonghe, docent Nieuwe Communicatietechnologieën aan de Universiteit Gent op basis van informatie ontvangen van BIPT, Telenet en VRT

De penetratie van digitale televisie is dus in Vlaanderen zeer laag (2.5%) in vergelijking met het Verenigd Koninkrijk (50%!), Spanje (20%) of Frankrijk (15%). Ook in Nederland, nochtans een Europese voorloper in het gebruik van digitale technologieën, is het digitaal kijken nog niet doorgedrongen (4%). Er is dus een duidelijk verband tussen de kwaliteit en de ruime verspreiding van het kabelnet enerzijds en de lage penetratie van digitale televisie anderzijds. Dit is een illustratie van het principe van de ‘remmende voorsprong’.

1.3. Lancering digitale televisieplatforms in Vlaanderen

In dit onderdeel werpen we een blik op de strategieën van Telenet en Belgacom op het vlak van digitale televisiedistributie. Dat ook andere netwerkexploitanten (zoals de zuivere intercommunales of UPC, Versatel of Scarlet, of de mobiele operatoren) zich op de markt van digitale omroeptransmissie kunnen (en zullen) begeven, is duidelijk. Omdat evenwel hoofdzakelijk Belgacom en Telenet de nakende lancering van een digitaal televisieplatform in het vooruitzicht hebben gesteld, concentreren we ons hierna op de wijze waarop hun aanbod er zal uitzien.

1.3.1. Telenet

Telenet biedt zijn basispakket van digitale televisie aan als een gereduceerde doorstart van Canal+ Digitaal, maar dan zonder de filmkanalen en aan een lagere kost. In de bandbreedte van één analoog kanaal brengt Telenet 7 tot 8 digitale kanalen onder. Het netwerk van Telenet heeft in totaal een bandbreedte van 460 MHz ter beschikking voor televisie, wat eerder beperkt is in vergelijking met andere kabeloperatoren. Zo hebben sommige andere operatoren 820 MHz ter beschikking. Als direct gevolg daarvan moeten bij Telenet acht analoge kanalen plaats maken voor de bijkomende digitale inhoud. Bij de keuze van de kanalen die wegvallen uit het analoge aanbod werd duidelijk rekening gehouden met de kijkgewoonte van de modale Vlaming: de kijktijd van deze kanalen bedraagt gezamenlijk minder dan 1% van het totaal¹.

Om de analoge kijkers daarvoor te compenseren wordt tegen een borgsom een zeer eenvoudige convertor aangeboden (de ‘Cabletuner’) waarmee het huidige programma-aanbod behouden blijft. Zesentwintig kanalen blijven analoog te bekijken.

De volgende stap, het ‘digitale basisaanbod’ is in kost identiek aan het huidige kabelabonnement, maar vergt de aankoop of huur van een set top box, al of niet met ingebouwd schijfgeheugen (Digibox, respectievelijk Digicorder). Qua programma’s situeert dit basispakket zich als het huidige analoge aanbod (meestal 31 zenders), maar dan in digitale kwaliteit, aangevuld met enkele themakanalen die vroeger op Canal+ digitaal te vinden waren

De Digicorder met harde schijf zal dus, functioneel én fysiek, de plaats van de videorecorder kunnen innemen, aangezien nu al meer dvd’s gehuurd en gekocht worden dan videocassettes. Boven het basispakket zullen nog varianten worden aangeboden, tegen extra betaling via abonnement of per kijkbeurt.

Het digitale basisaanbod biedt dus:

- ❖ 31 van de huidige programma’s in digitale kwaliteit;

---

¹ Deze schatting werd gemaakt door Erik Dejonghe op basis van een gedetailleerde CIM enquête van eind 2004. Uiteraard variëren deze kijkcijfers met de tijd.

- ❖ 12 bijkomende zenders en themakanalen;
- ❖ een 20-tal radio- en muziekkkanalen.

Daarnaast zullen een aantal bijkomende al dan niet betalende diensten via het digitale platform worden aangeboden:

- ❖ Een aantal niet-lineaire aanbiedingen ('on-demand') van films en televisieprogramma's.
- ❖ Een aantal extra kanalen
- ❖ Een aantal evenementen tegen extra betaling (concerten, sportwedstrijden)
- ❖ Een aantal extra functies (Elektronische programmagids, informatiediensten, communicatiemogelijkheden). Een aantal van deze extra functies zal gratis zijn, een aantal zou kunnen tegen betaling. Hierover bestaat eind juni 2005 nog geen volledige duidelijkheid.

Echte interactiviteit, dus actieve participatie van de kijker aan een televisieprogramma, zal maar mogelijk zijn indien de programmamaker zijn inhoud daaraan aanpast. In Engeland zoeken commerciële zenders nog steeds naar de 'toverformule'.

1.3.2. Belgacom

Belgacom biedt een 'technische bundel' aan van telefonie, internettoegang en digitale televisie.

Het voorlopig basisaanbod (Classic+) bestaat uit:

- ❖ De meeste programma's van het huidige analoge kabelaanbod in digitale kwaliteit
- ❖ Een aantal bijkomende zenders en themakanalen, waardoor het totaal komt op 42 kanalen in Vlaanderen (55 in Brussel)

Gedurende een eerste periode is dit aanbod gratis, maar er zijn wel technische instapkosten. Er wordt een decoder aangeboden voor huur aangeboden tegen een kost van 6€ per maand.

Daarnaast zullen een aantal bijkomende al dan niet betalende diensten via het digitale platform worden aangeboden

- ❖ Een aantal niet-lineaire aanbiedingen ('on-demand') van films en televisieprogramma's.
- ❖ Een aantal extra kanalen
- ❖ Een aantal evenementen tegen extra betaling (concerten, sportwedstrijden) met als voornaamste aanbod een uitgebreid voetbalkpakket.
- ❖ Een aantal extra functies (Elektronische programmagids, informatiediensten, communicatiemogelijkheden). Een aantal van deze extra functies zal gratis zijn, een aantal zou kunnen tegen betaling. Hierover bestaat eind juni 2005 nog geen volledige duidelijkheid.

1.3.3. Technische oplijsting.

Telenet en Belgacom maken voor hun respectievelijke netwerken en decoders gebruik van diverse technologieën. Voor een optimaal resultaat dienen zowel de teledistributie- als de telecommunicatie-infrastructuur nog verder opgewaardeerd te worden. Door verdere

investeringen te doen en nieuwere technologieën te gebruiken zullen beide aanbieders de huidige begrenzingsen allicht kunnen verleggen indien ze commercieel kritisch zouden worden. Ze betekenen dus geen allicht geen praktische hinderpaal voor het opstarten van hun aanbod.

a. De decoder

De penetratie van het telefoonnetwerk is vergelijkbaar met deze van kabeldistributie, maar de structuur is totaal verschillend. In het geval van kabeldistributie delen de gezinnen die aangesloten zijn aan eenzelfde lokale lus² hetzelfde signaal (ringverbinding), terwijl voor telefonie elke abonnee individueel met een lokale centrale verbonden is (sterverbinding). Als de bandbreedte het toelaat kan over de telefoonlijn een digitaal videosignaal dus individueel naar elk gezin toegestuurd worden. De technologie die daarvoor gebruikt wordt is verwant met de Internettechnologie, en totaal verschillend van de technologie die gebruikt wordt bij kabel. Voor de omzetting van het digitale videosignaal over een telefoonlijn naar een bruikbaar televisiesignaal is dus een andere set top box nodig dan het toestel dat voor kabel wordt aangeboden. De ‘kabelbox’ moet uit de totaalstroom dat gedeelte informatie halen dat het lokale gezin wil (en mag) bekijken, de ‘telefoonbox’ moet ervoor zorgen dat uit de centrale ‘server’ het juiste signaal wordt doorgestuurd en dat die digitale informatie dan in een videosignaal wordt omgezet. Een ‘gecombineerde’ box bouwen zou technisch mogelijk zijn, maar komt in praktijk neer op een ‘dubbele’ box aanbieden, wat voor de meeste gebruikers dus een onnodige meerkost zou betekenen.

b. Digitale videokwaliteit

Digitale videosignalen kunnen kwalitatief met elkaar vergeleken worden, als de beeldinhoud dezelfde is. Beelden met verschillende inhoud met elkaar kwalitatief vergelijken heeft eerder theoretisch dan praktisch nut, omdat een aantal subjectieve beoordelingscriteria moeten gebruikt worden.

Algemeen geldt toch dat, hoe meer een videosignaal bij de digitalisering wordt ‘samendrukt’, des te slechter de kwaliteit wordt. Dit kwaliteitsverlies is dan nog in functie van de beeldinhoud: snel bewegende beelden met veel kleurdetails, zoals een actiefilm of een sportwedstrijd zijn moeilijker samen te drukken dan traag bewegende beelden (een talkshow) of beelden met weinig kleurvariatie (de meeste cartoons).

De bandbreedte van een videosignaal (beeld+klank) wordt uitgedrukt in megabit per seconde (mbps). Als de compressiemethode MPEG-2 gebruikt wordt, zoals dat bij dvd het geval is, worden over het algemeen volgende normen gehanteerd:

- Een oude film of een cartoon heeft gemiddeld 2 mbps nodig.
- Een moderne actiefilm heeft tot 4 mbps nodig.
- Zeer kritische sportbeelden zouden tot 5 mbps nodig hebben.

Indien de beelden meer samengedrukt worden dan deze grenzen kunnen in kritische kijkomstandigheden zichtbare beeldfouten optreden, vooral op een scherm met grote afmetingen.

---

² In praktijk enkele honderden tot een paar duizend gezinnen

c. De specifieke kenmerken van de technologie van Belgacom

Het maximum debiet dat over een adsl lijn kan gestuurd worden is theoretisch 8 mbps, maar dit maximum daalt snel in functie van de afstand tussen de lokale centrale en de aansluiting. Onder de 2.5 km blijft het maximum behouden, maar bij 4 km afstand is het maximum al afgenomen tot 2 mbps. Dit zijn enkel richtwaarden, die nog afhankelijk kunnen zijn van lokale voorwaarden.

Uit gegevens die op 28/06 bekend werden gemaakt blijkt dat Belgacom in een eerste fase de videostromen aan een snelheid van 4.0 mbps in MPEG-2 zal doorsturen. Volgens uitspraken bij die gelegenheid zouden 50% van de Belgische gezinnen over een adsl aansluiting kunnen beschikken die deze snelheid kan garanderen. Daarbij voorziet Belgacom een extra bandbreedte van minimaal 0.6 mbps, zodat bij gelijktijdig kijken en Internet surfen een download snelheid van minimum 0.6 mbps ter beschikking blijft. Om het ontvangstgebied te vergroten kan Belgacom twee maatregelen nemen:

- ❖ In plaats van MPEG-2 kan de krachtiger methode MPEG-4 gebruikt worden. De chipsets van deze technologie worden goedkoper en de compressie wordt bij gelijkblijvende kwaliteit ongeveer verdubbeld. Dit betekent dat genietbare video reeds zou kunnen overgebracht worden aan een snelheid kleiner dan 2 mbps.
- ❖ Het netwerk kan aangepast worden om een hogere transmissiesnelheid toe te laten. De vdsl technologie verhoogt het maximum tot ver boven de videogrens (tot 30 à 40 mbps).

Belgacom heeft reeds aangekondigd beide verbeteringen te zullen invoeren. Voor de aanpassing van het netwerk zijn aanzienlijke investeringen nodig, omdat nieuwe verdeelpunten nodig zijn die de afstand tot de gebruiker beperken tot ongeveer één kilometer. Tussen de lokale centrales en die nieuwe verdeelpunten moet dan een glasvezelverbinding aangelegd worden.

Tegen eind 2006 zou bijna 50% van de aansluitingen van Belgacom geschikt gemaakt zijn voor een snelle overdracht van digitale signalen.

Belgacom ziet het invoeren van digitale televisie trouwens als een geleidelijk adoptieproces: in de prognoses die vrijgegeven zijn wordt verwacht dat eind 2009 ongeveer 30% van de Belgacom breedbandlijnen voor digitale televisie zouden gebruikt worden³.

De basisstructuur van het netwerk van Belgacom maakt het geschikt om een groot aantal bronnen individueel ter beschikking te stellen. Dit kan dus zowel een keuze betekenen uit een groot aantal zenders als individuele aanvragen van films of televisieprogramma's. Technische beperkingen op gebied van bandbreedte kunnen dit netwerk op korte termijn minder geschikt maken om op zeer ruime schaal kritische video-inhoud aan te bieden.

c. De specifieke kenmerken van de technologie van Telenet

Door een analoog televisiekanaal kan ongeveer 30 mbps 'nuttige informatie' gestuurd worden, wat een analoog kanaal dus geschikt maakt voor een zestal kritisch digitale videostromen. Door kritische en niet-kritische stromen op een geschikte manier te combineren

³ Zie "De Nieuwe Telefonie", bijdrage bij De Tijd van 10 mei 2005, blz .7

rekenen verdelers er op om acht tot tien videostromen per kanaal te kunnen doorsturen. Door genoeg analoge kanalen te ‘digitaliseren’ zou er dus geen praktische grens op het aanbod staan. Het probleem ligt echter bij de individuele aanvragen. Indien een groot aantal kijkers binnen een ‘local loop’ elk een ander programma op aanvraag wensen moet over het gemeenschappelijke kanaal een zeer groot aantal individuele stromen gestuurd worden, wat de capaciteit toch zou beperken. Ook voor dit probleem zijn theoretische modellen gebouwd, die, in functie van het aantal gebruikers van de local loop, het aantal kanalen bepalen dat voor individuele aanvragen moet vrijgehouden worden. Indien 1 à 2 procent van de kijkers gelijktijdig een individueel keuzeprogramma aanvragen bepalen die modellen dat voor een populatie van 2000 kijkers drie analoge kanalen moeten vrijgehouden worden, wat in praktijk dus neerkomt op bijna 10% van de capaciteit die Telenet ter beschikking heeft.

De basisstructuur van het netwerk van Telenet maakt het geschikt om een vrij groot aantal programma’s tegelijk door te sturen naar een groot aantal kijkers, die lokaal kunnen kiezen en (mits meerdere decoders te gebruiken) tegelijk op verschillende toestellen verschillende programma’s kunnen bekijken of opnemen. Het systeem zou theoretisch aan een grens komen indien een zeer groot deel van de kijkers een individueel programma aanvragen. Het netwerk is dus zeer geschikt om tijdgebonden populaire evenementen, zoals sportwedstrijden, tegen betaling aan te bieden.

1.3.4. Wat betekent dit alles voor de kijker?

De timing en het commerciële aanbod van de digitale ‘roll-out’, waarvan sprake in de motie, worden dus bepaald door partijen waar de VRT en de Vlaamse regering weinig controle over hebben. Via kabel kan trouwens al sinds enkele jaren digitale televisie bekeken worden door een Canal+ Digital abonnement te nemen. Het commerciële succes daarvan is steeds gering gebleven: ongeveer 50.000 abonnementen begin 2005⁴.

Hoewel de kwaliteit van het analoge kabelsignaal in de meeste plaatsen van Vlaanderen vandaag aanvaardbaar is op het gebied van beeld en klank, brengt digitale televisie een aantal bijkomende voordelen. De digitale ‘roll-out’, zal de populaire Vlaamse zenders in digitale kwaliteit kunnen brengen. Dank zij een beter spectrumgebruik via de kabel en dank zij de punt-tot-punt verbinding via de telefoonlijn kunnen veel meer beeldbronnen aangeboden worden en kunnen bepaalde beeldbronnen aangeboden worden op een ogenblik dat het de kijker best past.

Vooraf deze laatste mogelijkheid blijkt aantrekkelijk te zijn voor de kijker. Ervaring uit het buitenland leert dat kijkers, wanneer daartoe de mogelijkheid geboden wordt, programma’s, die niet actualiteitsgebonden zijn, frequent bekijken op een ander tijdstip dan de uitzending. Kijkers maken ook gebruik van de mogelijkheid om ‘gemiste’ uitzendingen aan te vragen.

Digitale televisie zal in Vlaanderen dus vooral aantrekkelijk gemaakt kunnen worden door bijkomende diensten, gebruiksmogelijkheden en beeldbronnen naast de huidige populaire zenders aan te bieden.

---

⁴ E. Dejonghe: Volgens meer recente gegevens (april 2005) zou er wel een verschuiving gebeuren binnen het huidig Canal+ gebruik van analoog naar digitaal, en zouden praktisch alle nieuwe Canal+ abonnementen direct digital genomen worden

1.4. VRT en de digitale mediaomgeving

Tijdens diverse gesprekken met mijzelf en mijn medewerkers lichtte de VRT zijn visie en strategie inzake digitale televisie toe. Dit standpunt werd formeel verwoord in haar brief van 9 juni jl. (zie bijlage), alsook eerder, naar aanleiding van haar vragen om toestemming voor het lanceren van een aantal nieuwe diensten (zie brieven van 3 en 17 mei jl. in bijlage).

1.4.1. Huidig “multimediaal” aanbod van VRT

De VRT is momenteel reeds actief op het vlak van “digitale media”, zowel onder de vorm van nieuwe mediadiensten als onder de vorm van verspreiding van haar lineaire analoge radio- en televisieaanbod via nieuwe distributiemediën (zoals het internet).

Zo biedt de VRT het publiek nu al websites aan die als een extensie te beschouwen zijn van haar verschillende analoge radio- en televisienetten en waarop bijkomende informatie en communicatie wordt aangeboden over en rond het lineaire aanbod op die netten. Daarnaast biedt zij vrtnieuws.net aan, een multimediaal nieuwsaanbod dat niet-lineair beschikbaar is in een smalband en breedbandversie, met de subsite sporza.net, die een multimediaal sportaanbod bevat.

Het analoge radio-aanbod werd niet alleen verruimd met de digitale radio-themakanalen, Donna-hitbits, Klara continuo en Nieuws+ (uitgezonden via DAB en DVB-T), al deze radionetten kunnen sinds kort ook overall ter wereld en geïntegreerd (via een uniform platform voor internetradio, SNIP) via IP-technologie op PC, PDA en andere webdevices live en niet-lineair beluisterd worden.

De VRT greep ook de ontwikkelingen inzake vaste en mobiele telefonie aan om zijn aanbod via andere kanalen te ontsluiten en op die manier het gebruikscomfort voor het publiek te verhogen. Met de VRT-nieuwslijn kunnen de belangrijkste nieuws- en serviceberichten (zoals verkeersinformatie en weerbericht) met een telefoontoestel ontvangen worden. Nieuws- en sportfeiten, of verkeersberichten, worden via SMS verstuurd naar wie zich op deze dienst abonneert. SMS-technologie wordt ook aangewend om het publiek meer te betrekken bij de programma's (bijvoorbeeld bij “de Nationale Test”, een programma dat peilde naar de verschillende soorten intelligentie van het studio-panel en waaraan ook het publiek thuis kon deelnemen).

Met Ketnetkick, een on-lineproduct waarbij rond KETNET een interactieve community wordt opgebouwd door middel van een Interactief Digitaal Multichannel Net, speelt de VRT in op de veranderende mediaconsumptie van jonge kinderen. Door kinderen van 4 tot 12 jaar op een veilige en betrouwbare wijze de mogelijkheid te bieden om een virtuele wereld te betreden waar ze naar hartelust kunnen creëren, spelen en communiceren met elkaar en met KETNET, wil de VRT hen voorbereiden op het digitale tijdperk en hen spelenderwijs op een zinvolle manier leren omgaan met de interactieve mogelijkheden van de nieuwe technologieën.

De VRT streeft bij het aanbieden van nieuwe diensten naar neutraliteit tussen netwerkoperatoren en universaliteit van zijn aanbod. Zo kunnen sinds kort alle breedbandgebruikers, ongeacht de provider (Telenet, Skynet, Versatel, Scarlet, enz.), de

videobeelden zien op de nieuws- en sportsite van de VRT, nu de hosting van deze websites voortaan door de VRT zelf (en niet langer door Telenet enerzijds en Skynet/Belgacom anderzijds) gebeurt.⁵

1.4.2. Plannen en visie van de VRT

In antwoord op de uitdagingen die worden gesteld binnen de hoger beschreven gewijzigde mediacontext, ontwikkelde de VRT het “VITA-concept” als uitgangspunt voor zijn strategie inzake de digitale omwenteling. VITA staat voor:

- Verrijkte inhoud
- Interactiviteit
- Themakanalen
- Archief ontsluiten

Op elk van deze terreinen wenst de VRT actief te zijn.

Op korte tot middellange termijn voelt de VRT in het bijzonder de noodzaak om 1) met meer aanbod aanwezig te zijn en 2) dit aanbod zowel lineair als niet-lineair in verschillende contexten aan te bieden, te weten de televisiecontext, de persoonlijke context en de mobiele context. Zowel de distributeurs als de consumenten vragen en verwachten (volgens de VRT) in de digitale, convergerende mediaomgeving een “multimediale en multikanaals-aanwezigheid” van de programma’s en diensten van de openbare omroep.

Daarenboven is de VRT van mening dat hij, in het steeds groter wordende aanbod aan mediacontent enerzijds, en de internationale consolidatie van mediabedrijven anderzijds, meer dan ooit het verschil dient uit te maken door “het kwaliteitsmerk” te zijn.

De VRT wenst dan ook nog tijdens de lopende beheersovereenkomst een aantal initiatieven te ontplooiën om een antwoord te kunnen bieden op de gewijzigde mediacontext.

- *Enerzijds* wenst hij zijn publieke opdracht uit te breiden met een (digitaal) thematisch en doelgroepspecifiek aanbod, waarvoor hij groen licht vraagt aan de Vlaamse Regering: drie televisiekanalen (cultuur, informatie en kinderen) en één audiokanaal (Vlaamse muziek en evergreens).

- *Anderzijds* wil hij bestaande programma’s en netten ter beschikking stellen van de vaste en mobiele netwerkoperatoren (Telenet, Belgacom, Mobistar, Base, Proximus...), door wie hij steeds vaker wordt benaderd met de vraag om gebruik te mogen maken van VRT-content om die lineair of op aanvraag aan te bieden aan hun klanten. Het gaat meer bepaald om:

- Telenet groep
  1. Telenet iDTV: een ‘on demand’ aanbod van VRT programma’s dat ter beschikking gesteld wordt op het ‘Telenet digital TV’ platform
  2. Telenet iDTV: een ‘on demand’ aanbod van VRT programma’s dat ter beschikking gesteld wordt op het ‘Telenet PCTV’ platform

---

⁵ Voor meer informatie: zie VRT, “Media met een doel – Een Maatschappelijke rol voor de Openbare omroep”, Jaarverslag 2004, p. 76 e.v., alsook het VRT-standpunt over de gevolgen van de digitale uitrol voor de lopende beheersovereenkomst, hier in bijlage.

3. Telenet breedband: een lineair aanbod van de VRT televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Telenet PCTV' platform
- Belgacom groep
  4. Belgacom TV: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Belgacom TV' platform
  5. Belgacom Skynet: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Skynet DSL' platform
  6. Belgacom Skynet: een lineair aanbod van de VRT televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Skynet DSL' platform
  7. Belgacom Proximus: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het Proximus mobiele platform
  8. Belgacom Proximus: een lineair aanbod van de VRT televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het Proximus mobiele platform
- Mobistar
  9. Mobistar: een lineair aanbod van de VRT televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het Mobistar mobiele platform
  10. Mobistar: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het Mobistar mobiele platform

Deze laatste activiteiten passen volgens de VRT perfect in de huidige beheersovereenkomst en behoren tot de operationele autonomie van de VRT.

Niettemin vroeg de VRT de principiële goedkeuring voor het opstarten van deze initiatieven (brief van 17 mei 2005, in bijlage), daarbij aandringend op een snel antwoord, aangezien ook de operatoren zo gauw mogelijk duidelijkheid wensen om in de nabije toekomst van start te kunnen gaan met hun digitale televisiediensten.

De VRT is ervan overtuigd dat zijn participatie cruciaal is voor de digitale doorbraak in Vlaanderen en dat het welslagen van de ruime verspreiding van digitale televisie grotendeels afhangt van de aanwezigheid van de openbare omroep op de nieuwe platforms met attractieve en vernieuwende inhoud en diensten.

2. Juridische krijtlijnen

2.1. Vlaams Regeerakkoord en beheersovereenkomst

Het Regeerakkoord beklemtoont de wens van de Vlaamse Regering om *“een pluriform medialandschap in stand [te houden] met gewaarborgde toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod, waarin technologische innovaties en nieuwe mediatoepassingen worden geïntegreerd zonder verhoging van de kostprijs van de basisdienstverlening voor de gebruiker”*.

Daarbij moet worden gestreefd naar een evenwichtige verhouding tussen enerzijds een sterke, op kwaliteit gestoelde, openbare omroep, die de nodige beheersautonomie en middelen moet krijgen om zijn rol en opdracht in de maatschappij te vervullen, en anderzijds de commerciële spelers, aan wie de Regering zonder discriminatie voluit kansen wil geven.

In de aanloop naar de nieuwe beheersovereenkomst zal de huidige openbare omroepopdracht worden geëvalueerd. Daarbij zal – overeenkomstig het Regeerakkoord – aandacht worden besteed aan de culturele opdracht van de VRT, de pluriformiteit en de kwaliteit van zijn informatieopdracht in zijn globale programmering, zijn doelgroepenbereik (bijv. gehoorgestoorden) en zijn zorg voor een open, respectvol en verdraagzaam Vlaanderen.

De versterkte controlemogelijkheid zal er komen met de nieuwe Vlaamse Regulator voor de Media die onafhankelijk toezicht zal uitoefenen op de naleving van de wetgeving en de beheersovereenkomst door de VRT.

Het Regeerakkoord voorziet in een aanpassing van de Beheersovereenkomst alvorens de VRT kan overgaan tot een ontdubbeling van zijn TV- of radionetten (zowel analoog als digitaal).

Dit impliceert dat de VRT zijn bestaande aanbod niet kan uitbreiden zonder de principiële goedkeuring van de Regering.

Anderzijds legt de huidige openbare omroepopdracht zoals omschreven in artikel 8 van de gecoördineerde omroepdecreten en verder uitgewerkt in de beheersovereenkomst wel een aantal taken op aan de VRT op het vlak van nieuwe mediadiensten.

De VRT dient overeenkomstig artikel 8, § 5 van de decreten de technologische ontwikkelingen op de voet te volgen, zodat hij zijn programma's, wanneer nodig en wenselijk, ook via nieuwe mediatoepassingen aan de kijkers en luisteraars kan aanbieden. De beheersovereenkomst (artikel 6) verduidelijkt dat de VRT een “vooraanstaande rol” moet spelen in de bescherming van de Vlaamse culturele identiteit in het domein van de nieuwe mediadiensten, zowel door zelf te investeren in nieuwe mediaproducten als door een inhoudelijk verantwoord en technologisch up-to-date mediaplatform in Vlaanderen aan te bieden. De gebruiker van de nieuwe mediadiensten moet de garantie krijgen dat hij via de elektronische dienstverlening van de VRT toegang krijgt tot accurate, betrouwbare en kwaliteitsvolle informatie, ontspanning of andere elektronische diensten (“zowel op basis van eigen VRT-productie als door de aggregatie van in de markt aanwezige diensten en producten”).

Nu alternatieve verspreidingsvormen, zoals het Internet, steeds meer ingang vinden bij het publiek, is het dan ook aangewezen dat de VRT van die technologische mogelijkheden gebruik maakt om zijn aanbod zo ruim mogelijk te verspreiden. De VRT-programma's moeten daarbij fungeren als referentiepunt voor accurate, betrouwbare en kwaliteitsvolle inhoud. Dezelfde redenering geldt voor de aanwezigheid van de VRT op de mobiele en digitale televisieplatforms.

Op die manier kan de VRT het vertrouwen van de burger in de digitale media aanwakkeren en aldus bijdragen aan de ondersteuning van de digitalisering van de communicatie in de samenleving en aan de overbrugging van de digitale kloof, wat eveneens belangrijke aandachtspunten zijn van deze Regering. De televisie is immers een medium dat – in tegenstelling tot de PC – in nagenoeg alle huiskamers aanwezig is en dat daarom de mogelijkheid biedt aan alle burgers om zonder al te grote meerkost deel te nemen aan de informatiemaatschappij. Zoals ik in mijn beleidsnota (“Beleidsnota Media 2004-2009 - Beleid voor een media-(r)evolutie ten dienste van de Vlaming”) reeds stelde, zal via iDTV en nieuwe alternatieve breedbandplatforms aan brede lagen van de bevolking toegang kunnen worden verschaft tot interessante inhoud en nuttige diensten van de informatiemaatschappij (converseren met familie in het buitenland via ‘chat’- of berichtendiensten, het opvragen van informatie en/of documenten van lokale overheden via ‘e-government’ diensten, het afhandelen van financiële of andere zakelijke transacties vanuit je zetel...). Met “Vlaanderen Interactief”, waarbij ook de VRT betrokken was, werd al sterk geïnvesteerd in de ontwikkeling van interactieve digitale tv als alternatief breedbandplatform om aan de stagnerende PC-/internetpenetratie tegemoet te komen. Om een vlotte en gedemocratiseerde introductie van digitale televisie in Vlaanderen te bevorderen, is ook de verdere deelname van de VRT aan de concrete uitrol van digitale televisie gewenst.

2.2. Regels inzake staatssteun

In de discussie over de toekomstige rol en financiering van de VRT mogen evenmin de krijtlijnen uit het oog worden verloren die worden getrokken door de Europese regels inzake staatssteun.

Zoals bekend, ontving de Europese Commissie de voorbije jaren diverse klachten van commerciële omroepen omwille van beweerde concurrentievervalsing door openbare zenders.

Spanje, Italië en Frankrijk dienden hun financieringsmechanismen reeds aan te passen - met het oog op een grotere transparantie en meer evenredigheid van de overheidsdotaties voor hun publieke omroepen - na een formeel onderzoek vanwege de Commissie.

Momenteel lopen er nog procedures met betrekking tot beweerde onterechte besteding van publieke middelen door de openbare omroepen in Nederland, Duitsland en Ierland (meer bepaald in het kader van hun on-lineactiviteiten, aankoop van sportrechten en ad-hoc financiering).

Vooralsnog startte de Europese Commissie geen formeel onderzoek naar de financiering van de VRT. Wij ontvingen hierover slechts een vraag om informatie, waarop wij een uitvoerig antwoord hebben verstrekt.

Omdat er misverstanden lijken te bestaan over de precieze draagwijdte van het Europese juridische kader, acht ik het nuttig de belangrijkste principes even aan te stippen.

2.2.1. Omschrijving openbare omroepopdracht

BASISPRINCIPE 1: de omschrijving van de openbare omroepopdracht i) komt toe aan de lidstaten – ii) kan ruim zijn – iii) moet duidelijk zijn

i) Het Protocol betreffende het publieke-omroepstelsel in de lidstaten, dat door het Verdrag van Amsterdam aan het EG-Verdrag is gehecht, erkent de rol en het belang van de publieke omroepen, en bevestigt dat de lidstaten bevoegd zijn de publieke opdracht (en de financiering daarvan) vast te stellen en te organiseren.

De Europese Commissie ziet enkel toe op manifeste of kennelijke fouten in de omschrijving van de publieke omroepopdracht, bijvoorbeeld het opnemen van puur commerciële activiteiten in de publieke taak⁶ of andere activiteiten waarvan redelijkerwijs niet kan worden aangenomen dat deze voldoen aan de – aldus de bewoordingen van het Protocol – “culturele, sociale en democratische behoeften van de samenleving”.⁷

ii) In zijn Resolutie van 25 januari 1999 betreffende de publieke omroep (hierna: Resolutie) erkent de Raad dat de lidstaten de openbare omroepopdracht ruim kunnen omschrijven:

- het behoort immers tot de bijzondere verplichting van de publieke omroep om de *ruime toegang van het publiek*, zonder discriminatie en op basis van gelijke kansen, *tot diverse kanalen en diensten* te verzekeren (Resolutie, § 4)
- wil de publieke omroep de *samenleving in haar geheel* aanspreken, dan moet hij een *breed scala van programma's* kunnen blijven aanbieden, overeenkomstig zijn door de lidstaten bepaalde opdracht; in dit verband is het legitiem voor de publieke omroep om naar een *breed publiek* te streven (Resolutie, § 7)
- de publieke omroep moet dan ook kunnen profiteren van de technologische vooruitgang bij het vervullen van zijn opdracht en heeft een belangrijke rol te spelen bij het *verspreiden* van de voordelen van de *nieuwe audiovisuele en informatiediensten* en de *nieuwe technologieën* onder het publiek (Resolutie, §§ 3 en 5)
- de publieke omroep moet over de mogelijkheid beschikken te zorgen voor de ontwikkeling en *diversificatie* van activiteiten in het digitale tijdperk (Resolutie, § 6)

Onder verwijzing naar deze Resolutie stelt ook de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op openbare omroepen van 5 november 2001 (hierna: Mededeling) dat een ruime openbare omroepopdracht (letterlijk: “een openbare opdracht die, aldus de resolutie, erin bestaat ‘overeenkomstig zijn opdracht, een breed scala van programma's’ te ‘kunnen blijven aanbieden’”) in beginsel als legitiem te beschouwen is, “omdat deze gericht is op een evenwichtige en gevarieerde programmering waarmee openbare omroepen een bepaald percentage van het publiek aantrekken en zodoende hun opdracht kunnen uitvoeren, dat wil zeggen voldoen aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de maatschappij en het pluralisme waarborgen.”

⁶ De Mededeling van de Commissie uit 2001 geeft als voorbeeld e-commerce diensten.

⁷ In het kader van de lopende procedure naar de financiering van de openbare omroep in Duitsland en Nederland heeft de Commissie aldus twijfels geuit met betrekking tot de verspreiding van inhoud van openbare omroepen via mobiele netwerken. Ik vraag mij echter af of de Commissie – in het licht van de hoger beschreven evoluties in het medialandschap – haar voorlopige standpunt, dat dergelijke diensten geen deel kunnen uitmaken van de openbare omroepopdracht, zal kunnen aanhouden.

Daarenboven stelt deze Mededeling uitdrukkelijk dat de openbare opdracht ook bepaalde diensten kan omvatten die geen “programma’s” zijn in de traditionele zin (bijv. on-line-informatiediensten), voorzover daarmee – mede rekening gehouden met de ontwikkeling en diversificatie van activiteiten in het digitale tijdperk – wordt voldaan aan de reeds vermelde democratische, sociale en culturele behoeften van de maatschappij.

iii) De openbare omroepopdracht moet duidelijk en zo precies mogelijk omschreven zijn. De lidstaten mogen geen ‘carte blanche’ geven aan hun openbare omroep, maar moeten in hun wetgeving of beheersovereenkomst de openbare taken nader invullen: welke rol moet de openbare omroep vervullen, welke functies moet hij waarmaken (informatie, educatie, ontspanning, sport, cultuur...), welk soort programma’s worden verwacht, welke doelgroepen moeten worden aangesproken (in het algemeen, in het bijzonder), via welke technologieën of distributiemiddelen moeten deze programma’s ter beschikking worden gesteld, enz.

Met andere woorden:

Het aanbieden van digitale kanalen en diensten kan ongetwijfeld deel uitmaken van de openbare omroepopdracht (cf. “*De Commissie maakt er geen bezwaar tegen dat publieke omroepen on-linediensten aanbieden in het kader van hun openbare opdracht. Maar het is niet aan de publieke omroepen maar aan de betrokken lidstaat te bepalen wat dergelijke on-lineactiviteiten behelzen en of deze met overheidsmiddelen worden gefinancierd, teneinde te verzekeren dat hieronder alleen diensten vallen die in dezelfde democratische, sociale en culturele behoeften van de samenleving voorzien als de traditionele omroepactiviteiten.*”; IP/05/250, persbericht Commissie van 3 maart 2005 n.a.v. opstarten onderzoek naar rol en financiering openbare omroep in Duitsland, Ierland en Nederland; zie ook Mededeling 2001, supra).

Bemerk dat de VRT nu ook reeds nieuwe mediadiensten aanbiedt als onderdeel van haar publieke dienstverlening; denk aan VRTnieuws.net.

Het is dan ook mijn bedoeling om – conform de Europese vereisten – van overheidswege duidelijk vast te leggen met welke kanalen en diensten de openbare omroep in het digitale tijdperk moet voldoen aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de samenleving, en op welke manier deze kanalen en diensten moeten worden aangeboden.

2.2.2. Financiering openbare omroepopdracht

BASISPRINCIPE 2: de keuze voor een bepaalde financieringsregeling voor de openbare omroep i) maakt eveneens het prerogatief uit van de lidstaten, ii) waarbij er in principe geen bezwaar bestaat tegen een duale financiering, iii) op voorwaarde dat deze financieringsregeling niet in strijd is met het EG-recht (in het bijzonder de mededingingsregels betreffende overheidsbedrijven en inzake staatssteun).

i) Het hogervermelde Protocol betreffende het publieke-omroepstelsel in de lidstaten (Protocol van Amsterdam) bevestigt niet alleen dat de lidstaten bevoegd zijn de publieke opdracht vast te stellen en te organiseren, maar ook de financiering daarvan.

ii) De Commissie benadrukte reeds meermaals dat er in principe geen bezwaar bestaat tegen een duale financiering (een combinatie van openbare middelen en reclameopbrengsten of andere commerciële inkomsten) in plaats van financiering uit één enkele bron (alleen openbare middelen).

Hieruit volgt dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de *publieke opdracht* van de openbare omroep en de *wijze waarop deze wordt gefinancierd*. Door duale financiering niet uit te sluiten, erkent de Commissie dat openbare omroepen commerciële activiteiten kunnen ontplooiën (zoals de verkoop van reclamezendtijd, merchandising, inkomsten uit SMS-verkeer...), om met die commerciële inkomsten hun opdracht van algemeen belang te kunnen ondersteunen. Die commerciële activiteiten kunnen evenwel nooit worden geacht deel uit te maken van de publieke omroepopdracht, en kunnen dus nooit met overheidsgeld worden gefinancierd.

iii) Deze financiering mag evenwel “*de voorwaarden inzake het handelsverkeer en de mededingingsvoorwaarden in de Gemeenschap niet zodanig veranderen dat het gemeenschappelijk belang zou worden geschaad*”.

De Europese Commissie beschouwt het dan ook als haar taak om – in overeenstemming met artikel 86, 2° lid EG-Verdrag – na te gaan of er een faire balans is tussen de vereisten van de publieke omroepertaak en de eerlijke mededinging. Naar aanleiding van talrijke klachten vanwege commerciële zenders ziet de Europese Commissie de laatste jaren in het bijzonder streng toe op de overeenstemming van financieringsstelsels met de Europese regels inzake staatssteun (artikel 87 e.v. EG-Verdrag).

De basisvereisten waaraan de financieringsregeling moet voldoen zijn:

- *duidelijkheid*: de opdrachten die behoren tot de publieke taak en die bijgevolg met overheidsgeld kunnen worden gefinancierd, moeten duidelijk omschreven zijn (*cf. supra*)
- *transparantie of doorzichtigheid*: openbare omroepen moeten een gescheiden boekhouding voeren waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen openbare diensten en andere activiteiten (dit wordt vereist door Transparantierichtlijn 80/723/EEG, gew. Richtlijn 2000/52/EG, en is tevens nodig opdat concurrentievervalsende kruissubsidiëring zou kunnen worden opgespoord)
- *evenredigheid (geen overcompensatie)*: de financiering mag de mededinging niet meer verstoren dan nodig is om de publieke opdracht waar te maken, dit impliceert dat er in passende mechanismen moet worden voorzien om overcompensatie van activiteiten in het kader van de openbare diensten te voorkomen
- *marktgedrag*: commerciële activiteiten van de openbare omroepen moeten worden verricht overeenkomstig marktprincipes (bijv. geen reclamezendtijd aan ‘dumpingprijzen’)

Ten slotte dient er een onafhankelijke (nationale) toezichthouder te bestaan die de naleving van deze regels controleert. Aan die vereiste zal worden tegemoet gekomen via de expliciete bevoegdheid voor de nieuwe Vlaamse Regulator voor de Media om toezicht uit te oefenen op de beheersovereenkomst met de VRT.

Met andere woorden:

digitale televisiekanalen en -diensten die deel uitmaken van de openbare omroepopdracht (bijv. ook digitalisering van het archief), kunnen (geheel of gedeeltelijk) met overheidsgeld worden gefinancierd, op voorwaarde dat deze overheidsfinanciering – zoals alle bestaande overheidsdotaties – voldoet aan de vereisten opgelegd door de regels inzake staatssteun (duidelijkheid, transparantie, evenredigheid, marktconformiteit, onafhankelijk toezicht).

3. Beleidsvisie

3.1. Algemeen

Dat de technologische evoluties in het algemeen, en de uitrol van digitale televisie in het bijzonder, voor alle betrokken actoren, inclusief de VRT, een herziening van hun strategie en werking met zich mee brengen, lijdt geen twijfel.

Dat de VRT de technologische opportuniteiten aangrijpt om zijn bestaande aanbod op ruimere basis, of met groter gebruiksgemak te verspreiden, strookt m.i. met zijn decretale opdracht om “de technologische ontwikkelingen op de voet te volgen, zodat hij zijn programma’s, wanneer nodig en wenselijk, ook via nieuwe mediatoepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden” (artikel 8, § 5 van de gecoördineerde omroepdecreten).

De nuancering “wanneer nodig en wenselijk”, in combinatie met het feit dat aanbieden op een ruimere basis of met groter gebruiksgemak steeds kosten met zich meebrengt die onvermijdelijk⁸ op de gebruiker zullen worden verhaald, impliceert evenwel dat de nadere voorwaarden voor de aanwezigheid van de VRT in de verschillende contexten, lineair en niet-lineair, moeten worden verduidelijkt (zie hierna).

Een snelle aanpassing van de opdracht van de VRT onder de lopende beheersovereenkomst omwille van de verwachte uitrol van digitale televisie, kan enkel mits zeer gegronde redenen die mede de hoogdringendheid motiveren.

3.2. Vragen onder de huidige beheersovereenkomst

In mijn antwoord aan de VRT op 25 mei 2005 heb ik laten weten dat een beslissing over de gevraagde uitbreiding van de opdracht van de VRT slechts kan worden genomen op basis van een volledig dossier met betrekking tot o.m. profiel, meerwaarde-bepaling, programmatie en financiering van de nieuwe digitale themakanalen. Zonder inzicht in de juiste draagwijdte van de bijkomende kanalen en diensten, hun financiële implicaties, en hun verwachte impact op het bestaande aanbod, is het immers niet mogelijk om een weloverwogen beslissing te nemen.

Meer bepaald heb ik de VRT uitgenodigd om in eerste instantie een uitgewerkt dossier in te dienen over de oprichting van een digitaal cultuurkanaal en van een digitaal radionet dat hoofdzakelijk Nederlandstalige muziek uitzendt. Cultuur is immers een domein dat tot de kerntaken van de VRT behoort en dat in het commerciële circuit nauwelijks of niet aan bod komt. In deze context kijk ik ook uit naar de voorstellen voor meer cultuur op één en op canvas.

In ieder geval dient de VRT, bij het aanbieden van digitale themakanalen – weze het nog onder de lopende beheersovereenkomst, dan wel onder de nieuwe – de volgende principes te respecteren:

---

⁸ Vermits het budget van de VRT onder de lopende Beheersovereenkomst vastligt.

1. Niet ten koste van de bestaande netten.

Het aanbod van digitale themakanalen mag geenszins gebeuren ten koste van de bestaande netten (waarvoor – zolang de huidige beheersovereenkomst loopt – de geldende performantiemaatstaven integraal en onverkort van toepassing blijven). De ontwikkeling van digitale themakanalen mag dus geen ontdubbeling betekenen, noch de inhoud van de huidige netten op één of andere wijze reduceren.

2. Geen exclusiviteit m.b.t. distributie

De openbare omroep mag zich niet exclusief verbinden met één welbepaalde distributeur: alle programma's en kanalen, met inbegrip van de thematische en doelgroepkanalen van de VRT moeten tegen eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden aan de diverse uitbaters van digitale platforms worden aangeboden ('must offer').

VRT moet deze ook aanbieden via DVB-T zodat ze ook zonder meerkost kunnen worden ontvangen door hen die in een DVB-T converter geïnvesteed hebben.

3. Geen meerkost voor de kijker

In geen geval mag van de kijker extra betaling worden gevraagd voor de toegang tot digitale themakanalen van de VRT. Dit impliceert dat deze thematische en doelgroepkanalen in eenzelfde pakket als de bestaande VRT-netten en meer bepaald in het basispakket van het betrokken distributieplatform moeten worden aangeboden.

In afwachting van bijkomende informatie over een digitaal, thematisch aanbod van de VRT heb ik de VRT verzocht om zich prioritair – binnen de krijtlijnen van de huidige beheersovereenkomst en van de bestaande dotatie – te concentreren op de andere mogelijkheden die digitale televisie te bieden heeft: verrijkte inhoud, interactiviteit en ontsluiting van het digitale archief.

Gelet op de gewijzigde technologische context kan ik een technologie neutrale interpretatie van de – in artikel 8 van de gecoördineerde omroepdecreten en de lopende beheersovereenkomst vastgelegde – inhoudelijke opdracht van de VRT in principe onderschrijven.

De lineaire aanbieding van de bestaande VRT-netten via de nieuwe vaste en mobiele platforms (toepassingen onder nummers 3, 6, 8 en 9, *supra*) lijkt mij dan ook te stroken met de bestaande opdracht van de VRT. Toch dient eerst onderzocht te worden tegen welke voorwaarden dit aanbod zou plaats vinden en welke meerkost deze initiatieven met zich zouden meebrengen voor de VRT en/of voor de gebruiker. Ik heb de VRT verzocht meer informatie te verstrekken over de meerwaarde van deze initiatieven en hun auteursrechtelijke en financiële implicaties.

Ook tegen de terbeschikkingstelling door de VRT van zijn programma's aan de uitbaters van vaste en mobiele televisieplatforms (initiatieven onder de hoger vermelde nummers 1, 2, 4, 5, 7 en 10) zijn er *a priori* geen fundamentele bezwaren aan te tekenen. Hierbij dienen wij echter onderscheid te maken tussen twee soorten dienstverlening:

- de mogelijkheid om "vergeten programma's" alsnog te bekijken in een tijdspanne van enkele dagen volgend op de lineaire uitzending
- het aanbieden van een "catalogus van programma's" waaruit de kijker, niet gebonden aan tijd, een selectie kan maken; deze dienst is enerzijds, in de online wereld, te vergelijken met film-op-aanvraag, en anderzijds, in de offline wereld, met de verkoop van dvd's van series zoals Flikken of Het Eiland.

Beide categorieën van dienstverlening brengen weliswaar een groter gebruiksgemak voor de kijker met zich mee, maar impliceren tevens kosten voor de technische opslagcapaciteit en het transport. Dit is een factor waarmee rekening zal moeten worden gehouden bij het bepalen van de overheidsdotatie onder de volgende beheersovereenkomst. Immers, ofwel neemt de VRT deze kost op zich (zoals nu gebeurt voor de hosting van vrtnieuws.net), zodat zijn aanwezigheid op alle platforms gegarandeerd is. Ofwel komt het toe aan de netwerkoperatoren om te beslissen of ze deze kost willen dragen en doorrekenen aan hun klanten (waarbij de wetgever dan wel de mogelijkheid heeft om via de must carry-regels aan netwerkoperatoren met een significant aantal abonnees de verplichting op te leggen de programma's van de VRT door te geven).

Dat de kijker aan zijn netwerkoperator(s) een vergoeding verschuldigd is voor de distributie, lijkt op zich niet onredelijk. De gebruiker krijgt in ruil immers een groter comfort bij de raadpleging van audiovisuele inhoud. Evenwel kan nooit worden afgeweken van het volgende uitgangspunt: programma's van de VRT kunnen slechts op een 'on demand' basis, tegen kleine meerkost om de technische kost te dekken, worden aangeboden *nadat* zij eerst lineair en kosteloos (*i.e.* in het basispakket van de distributeur) zijn verspreid. Daarenboven moeten nieuwsprogramma's steeds kosteloos worden aangeboden en mag er – opnieuw – geen exclusiviteit toegekend worden aan bepaalde aanbieders.

3.3. Aanzet voor de discussie m.b.t. de nieuwe beheersovereenkomst

Zonder te willen vooruitlopen op het advies van de Vlaamse Mediaraad over de toekomstige rol en opdracht van de VRT, die onder toezicht van de Vlaamse Mediaraad werd georganiseerd, wens ik hier een eerste aanzet te geven tot de discussie over de nieuwe beheersovereenkomst.

Ook al blijven de fundamentele waarden die door een openbare omroep moeten worden uitgedragen dezelfde in een digitale mediacontext, toch hebben de technologische en maatschappelijke evoluties een belangrijke impact op de wijze waarop de VRT haar openbare omroepopdracht zal moeten waarmaken.

M.i. stellen er zich voor de toekomst drie fundamentele vragen:

1. Moet er iets gewijzigd worden aan de inhoudelijke opdracht van de VRT?
2. Hoe moet het programma-aanbod van de VRT tot bij de burger worden gebracht?
3. Op welke manier, met welke middelen kan de VRT haar opdracht financieren?

1. Openbare omroepopdracht van de VRT: inhoudelijk

Het is mijn overtuiging dat er geen essentiële wijzigingen moeten worden aangebracht aan de huidige inhoudelijke taakomschrijving van de VRT in artikel 8 van de gecoördineerde omroepdecreten. Omwille van het "vliegwieleffect" in de lineaire programmering (die ook in de toekomst nog een aanzienlijk deel van de media-aandacht naar zich toe zal halen) dient de openbare omroep in diverse sectoren (informatie, cultuur, educatie, sport en ontspanning) actief te kunnen zijn.

Ook blijft het nog steeds verantwoord dat de openbare omroep – die immers grotendeels met belastinggeld wordt gefinancierd – met zijn programmatie een zo breed mogelijk publiek aanspreekt en zich richt tot alle lagen en groeperingen in de maatschappij (en niet enkele diegene die bij reguliere marktwerking uit de boot zouden vallen).

Aangezien artikel 8 evenwel erg ruim is geformuleerd, ligt de uitdaging erin om in de nieuwe beheersovereenkomst zoveel mogelijk klaarheid te scheppen omtrent de domeinen en activiteiten waarop de openbare omroep zich prioritair moet toeleggen, zonder te raken aan haar programma-autonomie. Een duidelijke omschrijving van de openbare omroepopdracht wordt immers vereist op grond van de Europese regels inzake staatssteun.

Zo moet in de nieuwe beheersovereenkomst worden verduidelijkt welke kanalen de VRT al dan niet kan ontwikkelen naast de bestaande radio- en televisienetten en moet het profiel van die kanalen worden vastgelegd. Het opzetten van een thematisch televisiekanaal rond kunst en cultuur lijkt mij bijvoorbeeld wel tot de opties te behoren, dit in tegenstelling tot een kanaal rond extreme sporten.

Ook op het vlak van niet-lineaire diensten zal de beheersovereenkomst een nadere invulling moeten geven van de publieke opdracht terzake. De klemtoon moet worden gelegd op interactieve diensten ter ondersteuning van de inhoud van de lineaire kanalen of ter ondersteuning van het Digitaal Actieplan Vlaanderen dat door de Vlaamse Regering gelanceerd is. In het bijzonder worden diensten aangemoedigd die tot doel hebben de digitale kloof in Vlaanderen te vernauwen door aan niet-computerbezitters of niet-internetgebruikers de toegang tot stabiele, laagdrempelige informatieplatforms mogelijk te maken.

2. Openbare omroepopdracht van de VRT: distributie

Ook in een digitale multikanaal-omgeving, waarbij burgers media-inhoud gaan raadplegen via uiteenlopende netwerken en apparaten, moet de openbare omroep een universele dekking blijven nastreven. Artikel 8 van de gecoördineerde omroepdecreten verwijst naar die opdracht door te stellen dat de VRT “een zo groot mogelijk aantal kijkers en luisteraars [moet] bereiken...”

Opdat het aanbod van de VRT ook effectief het publiek zou bereiken, dient de VRT al zijn programma's en diensten zonder onderscheid aan alle operatoren aan te bieden en kan hij geen exclusieve overeenkomsten sluiten voor de doorgifte van zijn aanbod (“must offer”).

Daarenboven moet worden verzekerd dat alle programma's en diensten van de openbare omroep steeds in het basispakket van de betrokken distributeur worden opgenomen.

Om de onafhankelijkheid van de VRT ten opzichte van de netwerkexploitanten te vrijwaren, lijkt het aangewezen dat de VRT (of een afgesplitste ‘dochter’ of zusterbedrijf) zelf minstens één distributiemedium blijft uitbaten, in casu de bestaande (digitale) ethernetnetwerken. Het bestaande DAB-netwerk volstaat voor binnenontvangst en mobiele ontvangst van digitale radio over gans Vlaanderen. Ook met het huidige DVB-T netwerk wordt in het grootste gedeelte van Vlaanderen een vlotte ontvangst van televisieprogramma's van de openbare omroep verzekerd.

Daarmee bevindt Vlaanderen zich in de tweede fase (gelijktijdig aanbieden van analoge en digitale etheruitzendingen) die de overgang naar een uitsluitend digitaal etheraanbod in het raam van een Europees overschakelingsprogramma, voorzien tussen 2010 en 2012, moet

mogelijk maken. Onder welke voorwaarden de uitschakeling van de analoge antenne-uitzendingen zal gebeuren staat nu nog niet vast, maar er zal worden op toegezien dat de overgang gepaard gaat met maximum behoud van kijkmogelijkheden, ook voor de kijker in meer afgelegen gebieden.

3. *Financiering van de openbare omroepopdracht*

In de inleiding is opgemerkt dat de omroepen voor de uitdaging staan om hun aanbod uit te breiden met themakanalen en niet-lineaire diensten, waarvoor bijkomende middelen zullen moeten worden gevonden. Zoals ook vandaag het geval is, zal voor de financiering van de openbare omroepopdracht een beroep worden gedaan op een gemengd systeem van overheidsdotaties en inkomsten uit commerciële activiteiten.

Zoals ook in het Regeerakkoord is aangegeven, hecht de Vlaamse Regering groot belang aan een werkbaar evenwicht tussen private en publieke spelers op de omroepmarkt. Dit impliceert dat de VRT enerzijds niet onbeperkt inkomsten mag verwerven uit commerciële activiteiten, en anderzijds niet eender welke commerciële activiteiten mag ontplooiën.

Het eerste aspect kan worden verzekerd via plafonnering van de zelf verworven middelen van de VRT. Voor het tweede aspect dringt een verduidelijking van het maatschappelijk doel van de VRT (artikel 6 van de gecoördineerde omroepdecreten) zich op:

- Het maatschappelijk doel van de VRT bestaat uit het verzorgen van programma's en inhoudsdiensten die *binnen* de openbare omroepopdracht vallen.
- Tot het maatschappelijk doel behoren tevens het verrichten van merchandising- en nevenactiviteiten voor zover ze samenhangen of verband houden met de omroepactiviteiten binnen de publieke opdracht, en dit onder de volgende voorwaarden:
  - De nevenactiviteiten hebben als doel de programma's en diensten binnen de publieke opdracht te ondersteunen, de verspreiding ervan te faciliteren of de kosten van het aanbieden ervan te verlichten;
  - De nevenactiviteiten moeten zelfbedruipend zijn en de transparantie moet via een gescheiden boekhouding verzekerd zijn;
  - Deze nevenactiviteiten moeten tegen marktconforme voorwaarden worden uitgevoerd (bijvoorbeeld verbod van dumpingprijzen) en mogen geen ernstige concurrentievervalsing met zich meebrengen;
  - De nevenactiviteiten moeten vooraf worden goedgekeurd door de raad van bestuur.
- Dit impliceert dat er geen ruimte is tot het verzorgen van programma's en inhoudsdiensten *buiten* de openbare omroepopdracht (zoals de ontwikkeling van commerciële themakanalen of websites, al dan niet in samenwerking met een netwerkoperator).

Verklarende lijst van afkortingen

DSL	Digital Subscriber Line Technologie voor digitale gegevensoverdracht (beeld, geluid en data) met een hoge snelheid via normale telefoonlijnen.
DVB	Digital Video Broadcasting DVB is een internationaal erkende norm om televisie (of radio of data) digitaal uit te zenden. Er bestaan verschillende types: DVB-C (Cable): DVB via kabel DVB-S (Satellite): DVB via satelliet DVB-T (terrestrial): DVB via de ether
EPG	Elektronische Programma Gids Programma waarmee op het televisiescherm via de afstandbediening in een elektronische gids van radio- en/of televisieprogramma's gebladerd kan worden en waarbij eventueel bijkomende functies geselecteerd kunnen worden (opname programmeren, achtergrondinformatie opvragen, ...).
e-VRT	Onderzoeks- en ontwikkelingsforum van de VRT, gericht op het organiseren, begeleiden, stimuleren, verspreiden en opvolgen van voor Vlaanderen nieuwe activiteiten op het vlak van media
IBBT	Interdisciplinair Instituut voor BreedBand Technologie Onderzoeksinstituut in Vlaanderen voor ICT en breedband, opgericht door de Vlaamse regering op 22 april 2004
iDTV	Interactieve Digitale Televisie
IO	Interactieve Omroep Nieuwe naam voor Digitaal Thuisplatform, Proefproject voor interactieve digitale televisie in het kader van e-VRT
IP	Internet Protocol Het protocol dat gebruikt wordt om data van een computer naar een andere te zenden via het internet
Mbps	Megabit per seconde Meeteenheid voor bandbreedte van een videosignaal
MPEG	Motion Picture Experts Group Groep die onder auspiciën van de International Standards Organization (ISO) en de International Electro-Technical Commission (IEC) werkt aan de ontwikkelingen van standaarden voor de codering van film (bewegende beelden) en audio. Veelgebruikt formaat op het Web.
PDA	Personal Digital Assistant. Term voor een kleine draagbare handcomputer voor persoonlijk of professioneel gebruik waarmee informatie (zoals bvb. een afsprakenkalender, een adresboek of zelfs e-mail) kan opgeslagen en opgevraagd worden via een speciale 'pen' (voor handschrift of menuselectie op het scherm) of een klein toetsenbord

BIJLAGEN

1. Brief van de VRT aan minister Bourgeois van 3 mei 2005
2. Brief van de VRT aan minister Bourgeois van 17 mei 2005
3. Brief van minister Bourgeois aan de VRT van 25 mei 2005
4. Brief van de VRT aan minister Bourgeois van 9 juni 2005
met bijgaand een toelichting door de VRT

Vlaamse Radio- en Televisieomroep

VRT - Kamer 9L37 - Auguste Reyerslaan 52 - B-1043 Brussel

De Heer Geert Bourgeois
 Vlaams Minister van Bestuurszaken, Buitenlands
 Beleid, Media en Toerisme
 Alhambragebouw
 Emile Jacqmainlaan 20 – 7de verdiep
 1000 Brussel

Gedelegeerd Bestuurder

Tony Mary
 Telefoon +32-(0)2- 741 31 30
 Telefax +32-(0)2- 734 29 25
 tony.mary@vrt.be
 www.vrt.be

VRT, NV van publiek recht
 BTW BE 244 142 664
 RPR BRUSSEL 0 244 142 664
 KBC 435-4508071-76
 IBAN:BE91 4354 5080 7176
 SWIFT BIC:KREDBEBB

Uw bericht

Uw kenmerk

Ons kenmerk

TM/bvg - 20050503

Brussel, 3 mei 2005

Geachte Minister,

Onderwerp : Aanvraag voor drie televisie themakanalen en één audiokanaal

De VRT heeft informeel al meermaals laten verstaan dat hij zijn aanbod wenst te verruimen met een aantal digitale televisie themakanalen en thematische audiokanalen.

Met dit schrijven verzoek ik formeel om uw goedkeuring voor de oprichting van drie bijkomende digitale televisie themakanalen door de VRT voor cultuur, informatie en kinderen en met één digitaal audiokanaal voor Vlaamse muziek en evergreens. Themakanalen in voornoemde domeinen passen binnen de publieke opdracht van de VRT zoals omschreven in artikel 8 van de gecoördineerde mediadecreten.

De beheersovereenkomst 2002-2006, die voor die periode concreet de publieke opdracht heeft omschreven, definieert dat de VRT –Televisie over drie netten beschikt, één, Canvas en Ketnet. De beheersovereenkomst spreekt zich als dusdanig niet uit over de creatie van themakanalen.

Het regeerakkoord van juli 2004 bepaalt op zijn beurt dat de VRT slechts kan overgaan tot ontubbeling van zijn radio- en televisienetten, voor zover hiervoor vooraf de beheersovereenkomst wordt aangepast.

Rekening houdend met die context zou ik u daarom willen verzoeken om uw instemming te betuigen met de oprichting van 3 televisie themakanalen en 1 audiokanaal door de VRT.

De VRT zou zo meestappen in de digitale omroepwereld die zich tegen grote snelheid in Vlaanderen ontwikkelt. Verschillende initiatieven werden reeds door andere Omroepen aangekondigd.

Na uw goedkeuring van deze aanvraag kan het directiecomité van de VRT, binnen zijn publieke opdracht, dan in samenspraak met de Raad van Bestuur, een dossier uitwerken over de creatie van die drie televisie themakanalen en dit één audiokanaal. Op voorstel van het Directiecomité komt het de Raad van Bestuur

Vlaamse Radio- en Televisieomroep

dan toe om een finale beslissing te nemen over profiel, meerwaarde-bepaling, programmatie, financiering en dergelijke meer van de nieuwe digitale themakanalen.

We zouden dan in het najaar van start kunnen gaan met de nieuwe kanalen en zo het begin van de digitale omroep in Vlaanderen niet missen.

In de huidige context is de beslissing een dringende zaak. Telenet wil inderdaad op 22 mei van start gaan met een proefproject en zijn roll-out van digitale televisie beginnen in het najaar. Het is noodzakelijk dat de Openbare Omroep, wil hij zijn toonaangevende rol blijven spelen hier tesamen met de commerciële omroepen kan aan deelnemen

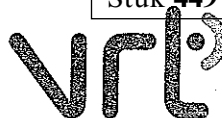
Ik blijf ter beschikking voor alle verdere inlichtingen die u zou wensen.

Hoogachtend,

Tony Mary
Gedelegeerd Bestuurder

Cc : Guy Peeters, Voorzitter van de Raad van Bestuur
Paul Vande Velde, Gemeenschapsafgevaardigde
Thérèse Deshaeyes, Voorzitter van het Auditcomité
Annelies Van Cauwelaert, Ondervoorzitter van de Raad van Bestuur

Vlaamse Radio- en Televisieomroep

VRT - Kamer 9L37 - Auguste Beverslaan 52 - B-1043 Brussel

De heer Geert Bourgeois
 Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands
 Beleid, Media en Toerisme
 Alhambragebouw
 Emile Jacqmainlaan 20 – 7de verdiep
 1000 Brussel

Gedelegeerd Bestuurder

Tony Mary
 Telefoon +32-(0)2- 741 31 30
 Telefax +32-(0)2- 734 29 25
 tony.mary@vrt.be
 www.vrt.be

VRT, NV van publiek recht
 BTW BE 244 142 664
 RPR BRUSSEL 0 244 142 664
 KBC 435-4508071-76
 IBAN:BE91 4354 5080 7176
 SWIFT BIC:KREDBEBB

Uw bericht

Uw kenmerk

Ons kenmerk

TM/bvg - 20050517

Brussel, 17 mei 2005

Mijnheer de Minister,

Onderwerp : ter beschikking stellen van de VRT televisienetten en VRT programma's aan digitale TV breedband en mobiele operatoren

Zoals ook besproken tijdens de vergadering van 3 mei jl met verschillende leden van uw kabinet wordt de VRT regelmatig gecontacteerd door operatoren met het dringende verzoek om het VRT-aanbod op verschillende toestellen met een groter gebruiksgemak aan hun klanten ter beschikking te mogen stellen.

Concreet gaat het op dit ogenblik om de volgende initiatieven :

- Telenet groep
  - (1) Telenet iDTV: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Telenet digital TV' platform
  - (2) Telenet iDTV: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Telenet PCTV' platform
  - (3) Telenet breedband: een lineair aanbod van de VRT Televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Telenet PCTV'
- Belgacom groep:
  - (4) Belgacom TV: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Belgacom TV' platform
  - (5) Belgacom Skynet: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Skynet DSL' platform
  - (6) Belgacom Skynet: een 'lineair aanbod van de VRT Televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het 'Skynet DSL' platform
  - (7) Belgacom Proximus: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het Proximus mobiele platform
  - (8) Belgacom Proximus: een lineair aanbod van de VRT Televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het Proximus mobiele platform
- Mobistar
  - (9) Mobistar: een lineair aanbod van de VRT Televisienetten dat ter beschikking gesteld wordt op het Mobistar mobiele platform
  - (10) Mobistar: een 'on demand' aanbod van VRT programma's dat ter beschikking gesteld wordt op het Mobistar mobiele platform

Vlaamse Radio- en Televisieomroep

Bijna dagelijks worden wij geconfronteerd met bijkomende vragen.

Tot nog toe ondersteunde de VRT de verschillende operatoren in hun initiatieven, die opgestart werden in het kader van de nakende start van digitale televisie in Vlaanderen door actief deel te nemen aan allerhande proefprojecten. Deze proefprojecten worden momenteel afgesloten en de operatoren bereiden nu de operationele uitrol voor. Hieraan kan de VRT vandaag niet deelnemen, zonder minimaal uw principiële instemming te krijgen. De commerciële omroepen nemen daarentegen wel al voluit deel aan deze initiatieven.

Zo is de VRT momenteel afwezig op het PCTV platform van Telenet, dat gelanceerd is sinds begin april 2005. Dat maakt onze positie in het Vlaamse medialandschap moeilijk. Aangezien Telenet binnenkort zijn digitaal televisieplatform (Telenet iDTV) wenst te lanceren en hierbij een on-demand aanbod wenst aan te bieden, is het noodzakelijk dat de publieke omroep duidelijkheid krijgt in welke mate hij een rol kan spelen als digitale omroep in Vlaanderen. De afwezigheid van het VRT-aanbod in het on-demand aanbod van Telenet iDTV zou inderdaad enerzijds betekenen dat de VRT achterstand oploopt binnen het digitale landschap en anderzijds voor de Vlaamse kijkers totaal onbegrijpelijk zijn.

Over deze problematiek hebben we tijdens voormelde vergadering, een gesprek gevoerd met de leden van uw kabinet. De kabinetschef kondigde aan dat over de digitale ontwikkelingen en de plaats van de VRT in deze context een discussienota wordt voorbereid, waarin ook de inbreng van de VRT zelf wordt gevraagd. Uiteraard zal de VRT hieraan met volle inzet meewerken. Wij plannen er een beleidsnota over te maken tegen 15 juni e.k..

Rekening houdend met de hoogdringendheid en zonder te willen vooruitlopen op de discussienota moet ik u echter verzoeken nu al uw formele goedkeuring te geven over het ter beschikking stellen van de VRT televisienetten en de VRT programma's aan alle digitale TV, breedband en mobiele operatoren en dit op een niet exclusieve basis zodat we onze verplichtingen als Openbare Omroep tegenover alle spelers kunnen blijven vervullen. De publieke opdracht van de VRT zoals vastgelegd in artikel 8, § 5, van de gecoördineerde mediadecreten biedt alleszins ruimte voor een aanwezigheid van het VRT-aanbod op alle platformen op een niet-lineaire basis.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tony Mary'. The signature is fluid and somewhat abstract, with a long horizontal stroke at the end.

Tony Mary
Gedelegeerd Bestuurder

cc: Mevrouw Thérèse Deshayes, Voorzitter van het Auditcomité
De Heer Guy Peeters, Voorzitter van de Raad van Bestuur
Mevrouw Annelies Van Cauwelaert, Ondervoorzitter Raad van Bestuur
De Heer Paul Van de Velde, Gemeenschapsafgevaardigde

Vlaamse Regering
**Kabinet van de Vlaamse minister van
 Bestuurszaken, Buitenlands Beleid,
 Media en Toerisme**

Alhambragebouw
 Emile Jacqmainlaan 20, 7de verd., 1000 BRUSSEL
 Tel. 02-552 70 00 - Fax 02-552 70 01

~~Kabinetkabinets@vlaanderen.be~~
~~Printpersdienst@vlaanderen.be~~

Vlaamse Radio- en Televisieomroep
 T.a.v. de heer Tony Mary,
 Gedelegeerd Bestuurder

Auguste Reyerslaan 52
 B - 1043 Brussel

uw kenmerk

TM/bvg - 20050503

ons kenmerk

M\CU\le\Cho(2005).

vragen naar / e-mail

Caroline Uyttendaele
 caroline.uyttendaele@vlaanderen.be

telefoonnummer

02/552.70.00

datum

25 mei 2005

Betreft : Aanvraag voor drie televisie themakanalen en één audiokanaal

Mijnheer de gedelegeerd bestuurder,

Ik ontving uw brief van 3 mei 2005 waarin u aandringt op een snelle beslissing inzake de oprichting door de VRT van drie bijkomende digitale televisie themakanalen en één bijkomend digitaal audiokanaal. U bezorgt mij echter alleen een brief, zonder dossier. U zult begrijpen dat in de huidige context meer uitleg nodig is. Op basis van deze brief kan ik geen beslissing nemen over deze bijkomende digitale kanalen.

Meer in het algemeen ben ik het principiële niet eens met de door u voorgestelde aanpak: m.i. is een volledig dossier nodig met betrekking tot o.m. profiel, meerwaarde-bepaling, programmatie, financiering ed. van de nieuwe digitale themakanalen, vooraleer ik mijn instemming met de oprichting van deze kanalen kan betuigen.

Verder heb ik vragen bij het dringend karakter van de door u gevraagde beslissing. Ik beschik niet over aanwijzingen dat distributeurs van digitale televisie vragende partij zouden zijn voor een snelle oprichting van digitale themakanalen door de VRT, of dat het succes van de digitale uitrol hiervan zou afhankelijk zijn. In casu kan de VRT zich mijns inziens niet beroepen op de start van Telenet op 22 mei.

In het licht van een mogelijke aanpassing aan de beheersovereenkomst met betrekking tot het aanbod van digitale themakanalen nodig ik u uit om in eerste instantie een volledig dossier in te dienen over de oprichting van een digitaal cultuurkanaal en van een digitaal radionet dat hoofdzakelijk Nederlandstalige muziek uitzendt. In deze context kijk ik ook uit naar uw voorstellen voor meer cultuur op één en op canvas. Pas na onderzoek van de integrale en volledig uitgewerkte voorstellen zal een definitief antwoord op deze twee scenario's kunnen gegeven worden.

Bij aanbod door de VRT van themakanalen zullen een aantal principes moeten gerespecteerd worden. Het aanbod van digitale themakanalen mag geenszins gebeuren ten koste van de bestaande netten, waarvoor de geldende performantiemaatstaven integraal en onverkort van toepassing blijven. De openbare omroep mag zich niet exclusief verbinden met één welbepaalde distributeur: themakanalen van de VRT moeten op de diverse digitale platformen aangeboden worden. In geen geval mag van de kijker

extra betaling worden gevraagd voor de toegang tot zulke themakanalen van de VRT. Deze moeten in eenzelfde pakket worden aangeboden met de bestaande VRT-kanalen. Ik zal deze principes ook opnemen in de discussienota die het Vlaams parlement aan de Vlaamse Regering heeft gevraagd over de gevolgen van de verwachte digitale uitrol voor de beheersovereenkomst met de VRT. Deze nota wordt momenteel door mijn diensten opgesteld en zal voor het zomerreces aan het Vlaams parlement worden bezorgd.

Ik ben echter van oordeel dat de VRT zich voorlopig - binnen de krijtlijnen van de huidige beheersovereenkomst en van de bestaande dotatie - in eerste instantie moet richten op de andere mogelijkheden die digitale televisie te bieden heeft: verrijkte inhoud, interactiviteit, ontsluiting van het digitale archief ed. In deze context krijgt de VRT van mij groen licht om zijn programma's ter beschikking te stellen voor de 'on demand'-initiatieven die de VRT in zijn brief van 17 mei 2005 opsomt (nummers 1, 2, 4, 5, 7 en 10) met dien verstande dat nieuwsprogramma's steeds kosteloos moeten worden aangeboden, en dat er geen exclusiviteit kan toegekend worden aan bepaalde aanbieders. Wat de lineaire toepassingen betreft (nummers 3, 6, 8 en 9) die in deze brief zijn opgesomd, wens ik eerst meer informatie te verkrijgen over de meerwaarde, de auteursrechten en de kostprijs van deze initiatieven.

Met de meeste hoogachting,

Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Cc: dhr. Guy Peeters
dhr. Paul Van de Velde
mevr. Thérèse Deshayes
mevr. Annelies Van Cauwelaert

VRT - Kamer 9 L 37 - Auguste Reyerslaan 52 - B-1043 Brussel

De heer Geert Bourgeois
Vlaams Minister van Bestuurszaken, Buitenlands
Beleid, Media en Toerisme
Alhambragebouw
Emile Jacqmainlaan 20 - 7de verdiep
1000 BRUSSEL

Tony Mary
Telefoon +32-(0)2- 741 31 30
Telefax +32-(0)2- 734 29 25
tony.mary@vrt.be
www.vrt.be

VRT, NV van publiek recht
BTW BE 244 142 664
RPR BRUSSEL 0 244 142 664
KBC 435-4508071-76
IBAN:BE91 4354 5080 7176
SWIFT BIC:KREDBEBB

Uw bericht van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

D.01.11.8/75623 - LV

Brussel, 9 juni 2005

Geachte Minister,

Als bijlage gaat een toelichting van de VRT bij de vraag van de Vlaamse parlementsleden over de gevolgen van de digitale uitrol in het najaar van 2005 op de lopende beheersovereenkomst.

In de punten 1 tot en met 4 van deze bijlage wordt de achtergrond geschetst, zowel feitelijk als wettelijk, die voor de VRT relevant is voor het beantwoorden van de gestelde vraag. In punt 5 treft u de visie van de VRT aan. In een laatste punt lichten we kort de distributie toe.

Samengevat is de visie van de VRT de volgende.

1. De Vlaamse Gemeenschap heeft de voorbije jaren al heel wat geïnvesteerd in de digitale ontwikkeling van Vlaanderen. Denken we maar aan de proefprojecten als IO en Vlaanderen Interactief en daarnaast aan het recente initiatief IBBT.
2. De VRT heeft van de Vlaamse wetgever en de Vlaamse regering de opdracht gekregen om ten volle zijn rol van innovatieve motor te spelen in Vlaanderen. De VRT kan dan ook niet aan de zijlijn blijven staan en ziet het als zijn plicht de digitale doorbraak in Vlaanderen te bevorderen. Dit kan door een attractief aanbod te creëren dat enkel digitaal kan worden ontvangen en dat een verschil kan uitmaken met het huidige analoge aanbod. Het is onze overtuiging dat dit het best kan met een thematisch – en doelgroepspecifiek aanbod.
3. De VRT is dan ook vragende partij aan de Vlaamse Gemeenschap voor een uitbreiding van zijn opdracht met voornoemd thematisch en doelgroepspecifiek aanbod.
4. De VRT zal in de eerste plaats een dossier uitwerken voor een digitaal thematisch cultuur-aanbod dat zich differentieert van het cultuuraanbod op de generalistische netten. In dit dossier dat u te gepasten tijde zal worden voorgelegd, zal naast de concrete invulling, ook de

financiering aan bod komen. Of VRT zal slagen in dit opzet is vanzelfsprekend ook afhankelijk van de overheidsmiddelen die hiervoor ter beschikking zijn.

5. De distributie van het VRT-publieke aanbod via alle geschikte platformen en dito eindgebruikerstoestellen is geen uitbreiding van het publieke aanbod en vraagt dan ook geen aanpassing van de beheersovereenkomst. De VRT stelt zich technologie-neutraal op. Het publieke aanbod wordt tegen gelijke, niet-discriminerende voorwaarden aan alle operatoren aangeboden. Binnen onder meer ook de financiële grenzen van de huidige beheersovereenkomst beslist de VRT over de optimale distributie van zijn publiek aanbod.

Hoogachtend,

Tony Mary
Gedelegeerd bestuurder

Vlaamse Radio- en Televisieomroep

VRT-standpunt over de gevolgen van de digitale roll-out voor de lopende beheersovereenkomst

1. Preliminaria

1. Telenet en Belgacom plannen allebei een digitale roll-out in het najaar. Concreet houdt dit in dat zij allebei willen starten met de digitale transmissie, lineair en niet-lineair, van audiovisuele mediaproducten naar een televisie context (interactieve digitale televisie of iDTV), een persoonlijke context (Telenet PCTV en Belgacom DSL WebTV), en wat Belgacom Proximus betreft ook naar een mobiele context.

Lineair betekent dat de transmissie gebeurt in overeenstemming met een vooraf door het mediabedrijf vastgesteld programmaschema wat tot gevolg heeft dat de kijker alleen de mogelijkheid heeft om te kijken of niet te kijken op het ogenblik van de transmissie. Niet-lineaire transmissie echter doelt precies op de mogelijkheid voor de kijker om zelf plaats en tijdstip te bepalen waarop hij door hem geselecteerde content uit een aanbod wil bekijken.

2. Het spreekt vanzelf dat de beide operatoren over interessante en geschikte content wensen te beschikken als aantrekkingsfactor voor hun platform, het creëren van omzet en het terugverdienen van de gemaakte investeringen.

Buiten de doorgifte van de beide VRT-televisiekanalen, één en Ketnet/Canvas, vragen zij daarom om de VRT-content te kunnen doorgeven naar een persoonlijke of een PC-context en een mobiele context, zowel lineair als niet-lineair, alsook om interactieve programma's te ontwikkelen, bijkomende themakanalen te creëren, en multimediatproducten met VRT-content te ontwikkelen.

3. VRT kreeg gelijkaardige vragen ook al van andere operatoren, zoals Mobistar, Base, Scarlet, Versatel, Studio 100 edm.

4. Interkabel is in december 2004 al gestart met digitale televisie, "iN.Di". Interkabel focust louter op het digitaal lineair aanbieden van een ruim aantal televisie- en radiokanalen in verschillende pakketten met inbegrip van extra betalende premium pakketten.

5. VRT nam deel aan de proefprojecten van Telenet en Interkabel enerzijds (Vlaanderen Interactief) en Belgacom/Skynet anderzijds die de afgelopen maanden werden gehouden.

Daarnaast nam de VRT zelf het initiatief voor het proefproject "Digitaal Thuisplatform" of I.O (interactieve omroep). Dit project had tot doel een testtoepassing voor interactieve media te brengen bij 100 Vlaamse huisgezinnen, via een combinatie van DVBT en een ADSL-connectie (via Belgacom). De resultaten van dit project werden aangewend onder andere in het project Vlaanderen Interactief, in de multimediatproducten vrtnieuws.net en KetnetKick.

6. Met Telenet en met Interkabel werd in 2003 een overeenkomst gesloten waarbij de VRT tegen een bepaalde vergoeding per abonnee, hen de toestemming verleende om de VRT-

televisiekanalen één en Ketnet/Canvas zowel analoog als digitaal lineair door te geven en waarbij de partijen er zich ook toe verbonden om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten betreffende digitale televisie.

Met Skynet/Belgacom werd onlangs tegen gelijklopende voorwaarden een overeenkomst gesloten over de digitale lineaire doorgifte van de VRT-televisiekanalen één, Ketnet/Canvas via het DSL-netwerk van Belgacom.

2. De mediadecreten en de beheersovereenkomst betreffende de nieuwe media

1. Dat “omroepen” meer is dan alleen het lineair uitzenden van een programma-aanbod is duidelijk. De gecoördineerde mediadecreten definiëren “een omroep” als de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de redactionele verantwoordelijkheid draagt voor een programma-aanbod dat hij omroept of laat omroepen.

Omroepen is daarbij gedefinieerd als elke vorm van transmissie via elektronische communicatienetwerken van radio- of televisieprogramma's, of van andere soorten programma's, bestemd voor het publiek in het algemeen of voor een deel ervan. Hieronder zijn ook de programma's begrepen die op individueel verzoek worden uitgezonden, ongeacht de techniek die voor de uitzending wordt gebruikt, met inbegrip van de punt-tot-punttechniek. Wat uitgesloten is, zijn die diensten die geïndividualiseerde en door een vorm van vertrouwelijkheid gekenmerkte informatie leveren, zoals telefoondiensten of email of chatdiensten.

2. De VRT is de *publieke omroep* van de Vlaamse Gemeenschap. Artikel 8 van de gecoördineerde mediadecreten omschrijft de publieke omroepopdracht van de VRT, dat een *inhoudelijke* opdracht is. De VRT dient een aanbod te realiseren in de domeinen informatie, educatie, cultuur en ontspanning. Prioritair dient hij daarbij informatie- en cultuurprogramma's te brengen. Zijn aanbod dient voorts te voldoen aan een aantal kenmerken: het moet een ruim bereik hebben, ook een ruim doelgroepenbereik in de eerste plaats de jeugd. Het aanbod moet kwaliteit hebben, de democratische samenleving en de sociale cohesie bevorderen, een belangrijke rol vervullen bij het ontwikkelen van de identiteit en diversiteit van de Vlaamse cultuur, edm... Tenslotte moet VRT ook een vooraanstaande rol te spelen op het vlak van de nieuwe media.

In artikel 8, § 5, van de gecoördineerde mediadecreten heeft de Vlaamse wetgever de VRT de opdracht gegeven de technologische ontwikkelingen op de voet te volgen zodat hij zijn programma's wanneer nodig en wenselijk, ook via nieuwe mediatoepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden.

De Beheersovereenkomst vult voor de periode waarop ze betrekking heeft, concreet in wat die publieke opdracht en in de eerste plaats het “publieke aanbod” inhoudt.

Wat het genoemde artikel 8, § 5, concreet inhoudt is in de lopende Beheersovereenkomst vastgelegd in artikel 1, § 4, en in de artikelen 6 tot en met 10. De te realiseren performantiemaatstaven op het gebied van nieuwe media zijn opgenomen in artikel 11, § 7, van de Beheersovereenkomst. In artikel 1, § 4, van de Beheersovereenkomst staat dat de doelstelling van de genoemde bepaling is om alle geledingen van de Vlaamse maatschappij

rechtmatige kansen te geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en –verstrekking.

De redenen waarom de Vlaamse regering er bewust voor koos om de VRT die opdracht toe te wijzen en van oordeel is dat die opdracht tot de publieke omroepdracht behoort, zijn samengevat in de Beheersovereenkomst en in de Toelichting bij de Beheersovereenkomst als volgt:

“- Openbare opdracht: door de introductie van nieuwe technologieën en de toenemende convergentie worden de burgers overspoeld met nieuwe media- en informatiediensten. De VRT dient zelf ook vanuit zijn publieke opdracht een kwalitatieve en inhoudelijk verantwoorde selectie van nieuwe diensten aan te bieden.

De openbare omroep kan immers de burgers garanties en waarborgen bieden (bv een veilige omgeving voor minderjarigen, accurate en betrouwbare informatie en ontspanning) die binnen een louter commerciële logica in het gedrang zouden kunnen komen. Bovendien kan de VRT ook een Vlaamse invulling van deze diensten garanderen en zo bijdragen aan de blijvende instandhouding van een zelfstandige Vlaamse mediasector wat niet zo eenvoudig is in een steeds mondialer opererende elektronische economie. Tenslotte kan de VRT ook als enige de toegang tot nieuwe diensten en de verspreiding ervan op grote schaal garanderen.

De openbare omroep moet ook ten volle zijn rol van innovatieve motor in Vlaanderen spelen.

- Openbare “omroep”opdracht: de nieuwe mediatoepassingen die onder meer non-lineair producties en programma’s aan het publiek aanbieden, behoren naast de lineaire radio- en televisie-uitzendingen evengoed tot de notie “omroepen”.

De wijze waarop VRT uitvoering geeft aan deze opdracht, behoort krachtens artikel 1, § 5, van de Beheersovereenkomst, tot de autonomie van de VRT, één en ander vanzelfsprekend binnen de krijtlijnen van de gecoördineerde mediadecreten en de beheersovereenkomst. Wat het programma -aanbod betreft wordt dit nog eens bevestigd in artikel 7 van de gecoördineerde mediadecreten dat stelt dat de VRT autonoom zijn programma-aanbod en uitzendschema vaststelt. Dit geldt ook voor de financiering van zijn activiteiten.

3. Regeerakkoord van juni 2004

Voor de voorliggende discussienota zijn volgende punten in het regeerakkoord wat het Mediabeleid betreft van belang:

- "We houden een pluriform medialandschap in stand met gewaarborgde toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod, waarin technologische innovaties en nieuwe mediatoepassingen worden geïntegreerd zonder verhoging van de kostprijs van de basisdienstverlening voor de gebruiker.
- We verzekeren dat een op kwaliteit gestoelde openbare omroep zijn rol en opdracht kan vervullen. Zij krijgt hiervoor de nodige beheersautonomie en middelen. Alvorens een nieuwe beheersovereenkomst te sluiten, evalueren we de openbare opdracht van

de VRT. Daarbij gaat de aandacht onder meer naar haar culturele opdracht, naar de pluriformiteit en de kwaliteit van haar informatieopdracht in haar globale programmering, haar doelgroepenbereik (bv. gehoorgestoorden) en haar zorg voor een open, respectvol en verdraagzaam Vlaanderen.

- De VRT kan slechts overgaan tot de ontubbeling van haar TV- of radionetten (zowel analoog als digitaal) voor zover hiertoe voorafgaandelijk de beheersovereenkomst wordt aangepast."

4. Gewijzigde mediacontext

De huidige omwenteling van een analoog naar een digitaal tijdperk zorgt voor fundamentele veranderingen in de krachtsverhoudingen tussen de betrokken partijen in de audiovisuele markt. Kortom, de mediacontext wijzigt voor iedereen: de producenten, de contentaggregatoren (dit zijn de omroepen), de distributeurs en de mediagebruiker. Zij vormen samen de mediawaardeketen.

Aan de basis van deze omwenteling liggen feitelijk twee essentiële elementen: digitalisering en internettechnologie. Deze technologische evoluties worden aangevuld met breed maatschappelijke trends zoals een sterker individualistisch consumentengedrag en de internationalisering. Het is nuttig om elk van deze evoluties toe te lichten en de gevolgen ervan aan te duiden voor de verschillende actoren in het landschap.

1. Digitalisering maakt het mogelijk om elk informatiesignaal uit te drukken in discrete eenheden (bits). Digitalisering is een technologische evolutie die sinds geruime tijd aan de basis ligt van tal van ontwikkelingen. De omzetting van continue analoge signalen in een discrete stroom van enen en nullen is dus niet zo nieuw. De toepasbaarheid binnen media wint momenteel wel terrein dankzij de aanwezigheid van effectieve manieren om die digitale stroom te comprimeren in kleinere datastromen. Op die manier is media efficiënter op te slaan en is minder bandbreedte nodig om signalen te distribueren. Anders gesteld, met de capaciteit die nodig is om één televisiekanaal analoog door te sturen, kunnen ongeveer zes audiovisuele kanalen digitaal gedistribueerd worden. Naast de mogelijkheden op een ruimer aanbod, biedt digitale televisie ook uitzicht op een betere beeld- en geluidskwaliteit.

2. Internettechnologie is een tweede drijvende kracht. Het Internet Protocol of IP maakt de connectie tussen verschillende netwerken mogelijk. Hierdoor is gegevensuitwisseling tussen verschillende netwerken en eindgebruikertoestellen mogelijk op voorwaarde dat deze uitgerust zijn met het protocol. Op die manier zijn de klassieke radio- en televisietoestellen al geruime tijd niet meer de enige toestellen waarmee audio en audiovisuele content kunnen beluisterd en bekeken worden. PC, GSM, PDA, spelconsoles en vele andere toestellen zijn ondertussen uitgegroeid tot multifunctionele apparaten waarmee de mediagebruiker zelf kan bepalen wat hij waar en wanneer beluisterd of bekijkt.

Beide ontwikkelingen hebben vrijwel overal impact op de mediawaardeketen. Toch blijkt dat de distributieactiviteiten deze evolutie het snelste absorbeert. In die context spreekt men vaak over de convergentie tussen media en telecommunicatie. De convergentie tussen telecommunicatie en audiovisuele media heeft dus niet alleen tot gevolg dat er allerlei nieuwe vormen van informatieoverdracht ontstaan maar zij veroorzaakte ook een multifunctionaliteit

van infrastructuur in die zin dat telecommunicatie- en omroepsignalen via eenzelfde kanaal kunnen circuleren. Op Europees vlak werd met de communicatierichtlijnen dan ook een technologie-neutrale regelgeving uitgevaardigd in die zin dat de richtlijnen dwars door de klassieke sectoren van telecommunicatie en omroep heen betrekking hebben op elke vorm van elektronische transmissie van signalen¹. De Vlaamse wetgever zette deze richtlijnen om wat “radio-omroep en televisie” betreft met het decreet van 7 mei 2004 houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie.

3. Het gedrag van de mediagebruiker wijzigt omdat de mogelijkheid stilaan ontstaat om zelf te kunnen bepalen welk audiovisueel aanbod hij waar en wanneer wil consumeren. Concreet betekent dit dat het lineaire aanbod dat vandaag door de omroep via een uitzendschema aangeboden wordt, aangevuld wordt met een niet-lineair aanbod, het zogenaamde aanbod-op-aanvraag. Naast het lineaire en het niet-lineaire aanbod heeft de consument ook nog een ruime keuze aan allerlei nieuwe diensten die het digitale aanbod vervolledigen: de elektronische programmagids, sms'en, downloaden en, indien de set top box het toelaat, digitale videorecording om programma's op te slaan op een harde schijf om later op eender welk moment te bekijken en de advertentieblokken over te slaan. Wat de instelling van de mediagebruiker betreft, zal hij afhankelijk van zijn tijdsbesteding en mediabehoefte, veel meer dan vroeger de mogelijkheid hebben om content in een continuüm te beleven: gemeenschappelijk, individueel of eerder als begeleidend tijdens andere activiteiten. Deze vormen van beleving vloeien ondermeer dankzij de multifunctionele apparaten vlot in elkaar over. De instellingen gemeenschappelijk, individueel en begeleidend vormen samen met de lineaire en niet-lineaire wijze van consumeren de centrale basiselementen van de mediacontexten zoals deze in de Preliminaria onder punt 1 vermeld zijn.

4. De internationalisering is eveneens een belangrijke factor in de wijziging van de mediacontext. Onder toenemende druk van schaalvergroting ontstaan er internationale mediaconglomeraten die ver verwijderd zijn van de lokale context van Vlaanderen. De toenemende concentratie van rechthouders leidt als gevolg hiervan steeds vaker tot internationale afspraken waarbij de Vlaamse markt mogelijk van secundair belang is wegens haar te beperkte schaal. Bovendien is de regulering van het medialandschap eveneens onderhevig aan de internationalisering met steeds verder reikende juridische kaders van de Europese Unie.

De geschetste evoluties zorgen voor belangrijke veranderingen, verschuivingen in de waardeketen van de audiovisuele markt. Stroomafwaarts kunnen we de volgende implicaties onderscheiden.

- 1) Rechthouders groeperen zich en groeien uit tot spelers met een kapitaalkrachtige positie. De mogelijkheid bestaat daarbij dat rechthouders en productiehuisen rechtstreeks contracten afsluiten met de distributeurs, m.a.w. de contentaggregator wordt niet langer als tussenschakel erkent. Bovendien worden rechten in toenemende mate gesplitst in pakketten afhankelijk van de distributienetwerk en de –methode. De complexiteit stijgt hierdoor niet alleen maar bovendien zijn omroepen ook niet langer de enige vragers op de rechtenmarkt wat een stijging van de prijzen tot gevolg heeft.

---

¹ Doc. Vlaams Parlement, 2003-2004, 2156/1.

Het huidige voetbalcontract is hier een perfecte illustratie van.

- 2) De contentaggregatoren dreigen hun dominante positie te verliezen. De marktaandeelen van de grootste netten verkleinen immers. Niet omwille van een slechte positionering van het aanbod, maar omwille van het ruimere aanbod en de niet evenredige stijging in de vraag van de mediagebruiker. Fragmentatie van de marktaandeelen is hiervan het directe gevolg. Voor commerciële omroepen betekent dit een onmiddellijke daling in de reclame-inkomsten, voor de openbare omroep betekent dit dat het moeilijker wordt om dezelfde “*share of attention*” te krijgen en dus zijn opdracht te vervullen. Om dit verlies zoveel mogelijk te beperken is ondermeer de elektronische programmagids (EPG) voor omroepen een cruciale toepassing. De positionering van de aangeboden programma’s is ongetwijfeld medebepalend voor het marktaandeel. Daarnaast zullen omroepen veel aandacht gaan besteden aan programma’s die slechts op een bepaald tijdstip het meest interessant zijn. Ten slotte zal het voorzien in een ruimer aanbod via extra themakanalen en in een aanbod verrijkt met interactiviteit extra middelen vergen.
- 3) De distributeurs verwerven een voornamere rol in de waardeketen en proberen de rechtstreekse band met de mediagebruiker aan te halen. Ze streven naar de zogenaamde “*triple play*” waarbij telefonie, televisie en breedband via dezelfde technologie gecombineerd op één factuur aangeboden worden. Zij zullen bepalen welke signalen - analoog of digitaal - tot bij de eindgebruiker zullen gebracht worden. Ze beschikken daarbij over de netwerken waarover de omroepen geen controle hebben. Meer nog, de distributeurs geven duidelijk te kennen dat ze prominent aanwezig wensen te zijn in alle bovenvermelde mediacontexten: gemeenschappelijk (Telenet iDTV, Belgacom TV), individueel (Telenet PCTV-breedband portaal, Belgacom Skynet) en begeleidend (Telenet Wireless Hotspots, Belgacom Proximus – Mobile TV/Hotspots). In ieder geval moeten de omroepen intenser gaan samenwerken met distributeurs om hun content tot bij de mediagebruiker te krijgen. Bovendien kunnen de distributeurs alle partijen die zich stroomopwaarts bevinden, met name de rechtheouders, de productiehuizen en de aggregatoren tegen elkaar uitspelen. Bovenstaande evoluties zijn een natuurlijke gevolg uit de noodzaak voor distributeurs om hun investeringen in de infrastructuur terug te verdienen.
- 4) De mediagebruiker kent in het duaal analoge landschap van vandaag eigenlijk een zeer comfortabele situatie. Voor een betaalbaar bedrag kan hij kiezen uit ongeveer 25 kanalen. Uit het bovenstaande blijkt dat het begrip “betaalbaar” andere dimensies krijgt. Op één of andere manier zal de gebruiker moeten voorzien in een set top box die hij koopt of huurt. Hiermee heeft hij via een abonnement toegang tot het basisaanbod dat wellicht in de buurt zal komen van het huidige aanbod. De premium kanalen zijn niet begrepen in dit aanbod en zullen een bijkomende financiële bijdrage vragen van de klant. In ruil voor deze extra inspanningen krijgt de mediagebruiker meer comfort en een ruimere keuze.

Uit het bovenstaande wordt duidelijk dat de Vlaanderen nog in een beginstadium zit van de analoge-digitale omwenteling. De snelheid waarmee deze omwenteling zich voltrekt, is van veel elementen afhankelijk. De uitbouw van de infrastructuur vergt in een aantal gevallen nog veel investeringen en tijd. En niet in het minst zal de gebruiker niet onmiddellijk inpikken. Vaak constateert men zelfs dat technologie sneller verandert dan de consument. Deze

realiteitsinschatting is opgenomen in de wijze waarop VRT wenst om te gaan met de lopende beheersovereenkomst.

5. Hoe dient de VRT te reageren op die gewijzigde mediacontext en dient de beheersovereenkomst hiertoe te worden aangepast?

Het is duidelijk dat de druk op de VRT toeneemt om in die beschreven gewijzigde mediacontext met meer aanbod aanwezig te zijn en dat dit aanbod in de verschillende geschetste contexten, te weten de televisiecontext, de persoonlijke context, en de mobiele context, zowel lineair als niet-lineair, moet kunnen worden geconsumeerd. Niet alleen de distributeurs maar ook de consumenten vragen er om.

Wat meer is, in het steeds groter wordende aanbod aan mediacontent enerzijds, en de internationale consolidatie van mediabedrijven anderzijds, dient de VRT meer dan ooit het verschil uit te maken door “het kwaliteitsmerk” te zijn. En wil de VRT zijn publiek nog kunnen bereiken, dient hij inderdaad zijn mediaproducten in de verschillende contexten, lineair en niet-lineair te kunnen aanbieden.

Tijdens de nog lopende beheersovereenkomst wenst de VRT zijn publieke opdracht alleen uit te breiden met een thematisch en doelgroepspecifiek aanbod. Of dit haalbaar is, zal door de Vlaamse Gemeenschap kunnen worden beoordeeld aan de hand van het dossier dat de VRT in dit verband zal voorleggen. De overige activiteiten die de VRT nog wenst te ontplooiën tijdens de looptijd van de huidige beheersovereenkomst om een antwoord te kunnen bieden op de gewijzigde mediacontext, passen perfect in de huidige beheersovereenkomst en behoren tot de operationele autonomie van de VRT.

5.1. Services die de VRT nu al aanbiedt

VRT biedt het publiek nu al, afgezien van lineaire analoge radio en televisie, volgende services aan:

- 1) de websites en subsites die verbonden zijn aan de verschillende radio -en televisiemerken van de VRT en die als een extensie van het lineaire radio- en televisieaanbod moeten worden beschouwd met hoofdzakelijk informatie over en communicatie rond het lineaire aanbod van radio en televisie.
- 2) vrtnieuws.net, een multimediaal nieuwsaanbod dat niet-lineair beschikbaar is in een smalband en breedbandversie, met de subsite sporza.net, dat een multimediaal sportaanbod bevat.
- 3) een verruimd digitaal radio-aanbod: naast de analoge radio-kanalen werden de radio-themakanalen, Donna-hitbits, Klara continuo en Nieuws + opgericht.
- 4) SNIP, een platform voor internetradio en een verzamelnaam voor nieuwe radiodiensten, dat in oktober 2004 gelanceerd werd. Alle radionetten met inbegrip van de netten genoemd onder 3) kunnen sindsdien overal ter wereld via deze flashradiospeler, live en non-lineair opnieuw beluisterd worden.

Het radio-aanbod is derhalve beschikbaar via alle geschikte platform in alle contexten, lineair en non-lineair, te weten via DAB, via internet (audiostreaming op pc's, pda's, en andere webdevices) en via DVB-T, met behulp van een settopbox.

- 5) Ketnetkick dat in november 2004 op de markt werd gebracht. Ketnetkick is een on-lineproduct waarbij rond KETNET een interactieve community wordt opgebouwd door middel van een Interactief Digitaal Multichannel Net. Het mediaproduct wil kinderen van 4 tot 12 jaar op een veilige en betrouwbare wijze de mogelijkheid bieden om een virtuele wereld te betreden waar ze naar hartelust kunnen creëren, spelen en communiceren met elkaar en met KETNET.
- 6) sms-activiteiten: de sms-activiteiten zijn uitsluitend te kaderen in de uitvoering, door de VRT, van zijn openbare opdracht. De VRT streeft er niet naar om inkomsten te halen uit sms-diensten. De sms-activiteiten maken ofwel integraal deel uit van het programmaformaat (bijvoorbeeld "de Nationale Test", was een programma dat peilde naar de verschillende soorten intelligentie van het studiopanel en waaraan ook het publiek thuis kon deelnemen) ofwel worden via die techniek een aantal diensten verleend aan het publiek dat op deze diensten intekent, bijvoorbeeld voor verkeersberichten, weerberichten en breaking news. Volledigheidshalve wordt er op gewezen dat alleen in het eerste geval deze activiteiten inkomsten opleveren voor de VRT.
- 7) VRT-nieuwslijn: met een telefoontoestel kunnen de belangrijkste nieuws- en serviceberichten ontvangen worden.

De VRT-sites, worden door de VRT zelf gehost via de eigen webfarm. Met andere woorden de VRT verzorgt hier zelf de exploitatie. VRTnieuws.net en Sporza.net werden tot voor kort gehost door Telenet enerzijds en Skynet/Belgacom anderzijds. Dit had tot gevolg dat alleen de breedbandabonnees van die providers bewegende videobeelden konden zien. De abonnees van de andere providers moesten tevreden stellen met een diashow.

Daar is onlangs een mouw aangepast. De VRT verspreidt de beelden nu zelf zodat alle breedbandgebruikers ongeacht de provider (Telenet, Skynet, Versatel, Scarlet edm...) voortaan bewegende beelden ziet op de nieuws- en sportsite van de VRT.

Het spreekt vanzelf dat het inhuren of aankopen van eigen transmissiecapaciteit een meerkost betekent voor de VRT.

KetnetKick is eveneens een eigen exploitatie van de VRT. Om deze service te kunnen genieten dient men enkel de KetneckKick-CD-rom op de harde schijf te plaatsen en over een breedbandaansluiting te beschikken.

5.2. Hoe dient de VRT voorts te reageren?

5.2.1. Thematisch en doelgroepspecifiek aanbod

Aanpassing van de beheersovereenkomst?

Om een thematisch en doelgroepspecifiek aanbod te kunnen ontwikkelen dient de opdracht van de VRT uitgebreid te worden. De VRT bereidt daartoe een dossier voor, in de eerste plaats voor een thematisch cultuuraanbod, waarin profiel, meerwaardebepaling, programmering, financiering en distributie aan bod zullen komen. Aan de hand daarvan zal de regering gevraagd worden de opdracht uit te breiden.

Motivering

De VRT dient met een groter lineair aanbod aanwezig te zijn, in de eerste plaats met een bijkomend thematisch en doelgroepspecifiek aanbod. Het generalistische aanbod is daarbij een "zebrapad naar differentiatie die kwaliteitsvol is".

Een lineair aanbod zal belangrijk blijven, ook in de toekomst. De omroepen in landen waarin de digitalisering al redelijk ingang heeft gevonden, hebben allen hun aanbod uitgebreid met een pakket themakanalen. Het generalistisch aanbod blijft een belangrijk marktaandeel behouden maar is terzelfder tijd ook de grootste verliezer. Het publiek gaat immers meer gericht op zoek naar de gewenste content. Content die hij vindt in een thematisch en doelgroepspecifiek aanbod.

Andere Vlaamse omroepen hebben ook al aangekondigd met een thematisch aanbod te willen starten.

Rekening houdend met de publieke opdrachtschrijving in artikel 8 van de gecoördineerde mediadecreten, zoals supra kort uiteengezet, is het vrij logisch dat de VRT een thematisch aanbod wenst te ontwikkelen rond informatie en cultuur en een doelgroepspecifiek aanbod voor de kinderen. Ook een audio-aanbod met Vlaamse muziek past in de ontwikkeling van de identiteit en de diversiteit van de Vlaamse cultuur.

Attractieve lokale content die alleen digitaal te ontvangen is, zal overigens de digitale overstap bevorderen. En na alle inspanningen die de Vlaamse Gemeenschap de jongste jaren al heeft geleverd voor de digitale ontwikkeling, dient de VRT hier ook zijn voortrekkersrol te blijven spelen.

5.2.2. Aanwezigheid in de verschillende contexten, lineair en niet-lineair

Aanpassing van de beheersovereenkomst?

Zoals supra al aangegeven, vereist het aanbieden van het VRT-aanbod of de VRT-mediaproducten, technologie-neutraal, in de verschillende contexten, lineair en niet-lineair, geen aanpassing van de Beheersovereenkomst. De inhoudelijke opdracht van de VRT wordt niet uitgebreid. Het gaat enkel om een uitvoering van de verplichting die de VRT in de

gecoördineerde mediadecreten (artikel 8, §5, en de Beheersovereenkomst zelf) is opgelegd om de technologische ontwikkelingen op de voet te volgen, zodat het aanbod ook via andere mediatoepassingen aan het publiek kan worden aangeboden.

Hoe en op welke wijze de VRT hier uitvoering aan geeft, behoort tot zijn operationele autonomie.

Motivering

De VRT is van oordeel dat hij zijn huidig aanbod, eventueel verruimd met een thematisch en doelgroepspecifiek aanbod, in de verschillende contexten, de televisiecontext, de persoonlijke context en de mobiele context, lineair en niet-lineair, dient aan te bieden en dit in lijn met de verwachtingen van de media-actoren en de geschiktheid van de distributievorm in kwestie.

De VRT wenst concreet wat hij nu al op radiovlak aanbiedt, ook op televisievlak te realiseren. Onder punt 5.1. werd aangetoond dat de VRT zijn radioaanbod in de diverse contexten al aanbiedt, lineair en niet-lineair, en daar rond allerlei extra services heeft ontwikkeld, zoals informatie over zijn aanbod, vormen van participatie en multimediale producten zoals teletekst, vrtnieuws.net edm., sms-breaking news ...

Anders dan voor radio, heeft de VRT voor zijn televisieaanbod buiten zijn uitzendingen via aardse zenders, geen eigen transmissie-infrastructuur ingehuurd of ter beschikking om dit aanbod te kunnen consumeren in de diverse contexten, lineair en niet-lineair. De VRT dient hiervoor daarom een beroep te doen op de distributeurs die zoals vermeld zelf ook vragende partij zijn en het VRT-aanbod graag ook opnemen in het pakket content dat zij aan hun abonnees wensen aan te bieden.

Voor zijn televisieaanbod betekent dit dat de VRT zijn lineair aanbod aan alle operatoren aanbiedt, die dit aanbod simultaan en onverkort lineair kunnen doorgeven naar een televisiecontext (IdTV), een persoonlijke (PCTV) en mobiele context. Voor de VRT brengt dit geen enkele meerkost mee. Zelf vraagt de VRT geen extra vergoeding voor de verschillende lineaire vormen van doorgifte van zijn aanbod, zo de distributeur van zijn abonnees hiervoor evenmin een extra vergoeding aanrekent.

Alle vormen van lokale interactiviteit, zoals verrijkte inhoud of enhancements, vormen van participatie aan programma's zoals meespelen met het programma "De Nationale Test", zijn applicaties die meegestuurd worden met het lineaire signaal en maken daarom sowieso deel uit van het publieke aanbod.

Daarnaast is de VRT van oordeel dat zijn publiek ook verwacht dat hij zijn lineair aanbod gedurende een bepaalde periode (bijvoorbeeld een week) - wat de VRT het publieke tijdsvenster of window noemt - ook op een niet-lineaire wijze aanbiedt, te weten op plaats en tijdstip die de consument zelf verkiest, en dit in de verschillende contexten.

Rekening houdend met de rechten waarover de VRT beschikt, zal dit in een eerste fase niet kunnen voor internationaal aangekochte content. Alleen voor de producten die de VRT zelf gerealiseerd heeft, of die in zijn opdracht gerealiseerd zijn, beschikt de VRT over de niet-lineaire rechten in het zogenoemde "publieke window". De meerkost voor de VRT om zijn programma's op die wijze aan te bieden, wat in een eerste fase tot het einde van de lopende beheersovereenkomst, nog vrij beperkt zal blijven, is vrij minimaal.

Ook voor de niet-lineaire aanbieding moet de VRT zoals vermeld een beroep doen op de telecomoperatoren omdat hij niet zelf over de infrastructuur beschikt. Die telecomoperatoren willen dan ook met dergelijke services hun business maken. De kostprijs die ze voor die service aan hun klanten aanrekenen wordt bepaald door de vergoeding die de VRT voor de exploitatie van zijn rechten aanrekenen – wat op zijn beurt bepaald wordt door onder ook meer de marktwaarde van die content – en de distributiekostprijs van de service in kwestie.

6. Distributie

1. De publieke omroepopdracht van de VRT is in de eerste plaats een inhoudelijke opdracht. Het publieke aanbod dient hij om te roepen of te laten omroepen.

Van de VRT wordt terecht geëist dat hij zijn publiek aanbod aan alle operatoren aanbiedt. Aangezien de VRT een publieke dienst verzorgt, dient hij bijna vanzelfsprekend zijn publiek aanbod aan alle operatoren aan te bieden. Deze verplichting wordt soms wel eens een “must offer”-verplichting genoemd. De VRT kan betreffende zijn publiek aanbod geen exclusieve overeenkomsten sluiten.

2. Krachtens de Beheersovereenkomst dient de VRT zijn radionetten en zijn televisiekanalen analoog via aardse zenders uit te zenden om uitvoering te geven aan wat "de universele dienstverlening" wordt genoemd. Het DAB-radionetwerk moet voorts tijdens de duur van deze Beheersovereenkomst verder worden uitgebouwd. Hetzelfde geldt voor een DVBT-zendernet, één en ander ook in functie van de resultaten van het IO-project.

Op dit ogenblik en dit sinds tientallen jaren, heeft 97,2 % van de Vlaamse TV-huishoudens een kabelaansluiting. Het VRT-televisieaanbod wordt hoofdzakelijk via de kabel geconsumeerd. Om te verzekeren dat het aanbod de kijker bereikt, heeft de Vlaamse wetgever een must-carry verplichting ingevoerd voor de ontvangst van de televisieprogramma's (en de bestaande analoge radioprogramma's) van de VRT.

3. In een digitale context dient de overheid zijn zorgplicht, te weten dat het publieke aanbod ook effectief het publiek bereikt, opnieuw te bekijken.

Die zorgplicht uit zich op verschillende vlakken:

- beschikbaarheid en betaalbaarheid van het publieke aanbod
- zorg dat het publiek het publieke aanbod ook kan terugvinden, via EPG
- het opleggen van het gebruik van open normen

Bij de omzetting van de Europese communicatierichtlijnen met het decreet van 7 mei 2004 tot wijziging van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, werd wel al de must-carry verplichting opgelegd aan alle dominante kabelnetwerken, in de bepaling voorzien dat de openbare omroep de nodige frequenties kan krijgen voor digitale draadloze netwerken (DAB/DVB-T) voor de doorgifte van zijn publiek aanbod, en werd ook een hoofdstuk opgenomen over het gebruik van normen voor het uitzenden van televisiesignalen, maar de vraag is inderdaad of een en ander afdoende zal blijken.

Om de ontvangst te verzekeren van het publieke aanbod heeft de overheid grosso modo twee opties of staat een combinatie van deze opties open.

- 1) Ofwel krijgt de VRT de opdracht toegewezen om zelf een distributie-infrastructuur uit te bouwen en in te huren voor de distributie van zijn aanbod naar de verschillende contexten, lineair en niet-lineair en krijgt hij hiervoor de nodige financiële middelen. Die opdracht maakt dan deel uit van zijn publieke opdracht. Voor deze oplossing werd bijvoorbeeld gekozen voor vrtnieuws.net zoals supra gesteld onder punt 5.1.. In dit geval kan het aanbod kosteloos ter beschikking worden gesteld van het publiek.

Zo de VRT opdracht zou worden uitgebreid met een thematisch aanbod, is er allicht voldoende capaciteit voor een lineaire distributie ervan in een televisie-context via DVB-T.

- 2) Ofwel als hiervoor niet steeds de nodige financiële middelen kunnen worden vrijgemaakt voor een distributie in de verschillende contexten, lineair en non-lineair, accepteert de overheid dat de VRT voor de distributie van zijn publiek aanbod mede een beroep doet op de telecomoperatoren.

Als de VRT een beroep doet op de telecomoperatoren voor de transmissie van zijn aanbod, aanvaardt men ook dat de telecomoperatoren mede-exploitant zijn van dit aanbod dat zij als een service aan hun klanten aanbieden. Van de operatoren kan dan niet geëist worden dat zij dit “gratis” aanbieden.

In die geschetste omstandigheden blijft het een plicht van de overheid er op toe te zien dat in die geschetste omstandigheden het aanbod ook effectief het publiek bereikt, tegen betaalbare voorwaarden, via een eventuele aanpassing van de must carry-regels, aanbod van een betaalbaar basispakket....enz....

Lut Vercruysse
Alwin Vanden Bosch
Lieven Vermaele